

● درآمدی تطبیقی بر سازمان تعلیم و تربیت کودکان

● نظام آموزش پیش دبستان در قاره های مختلف

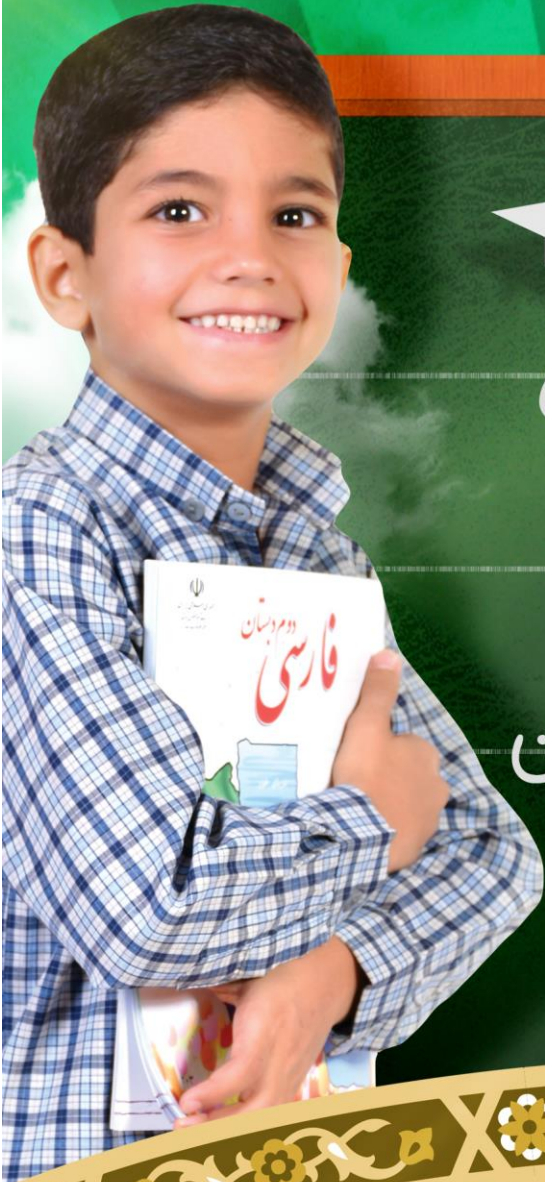
● نظام آموزش پیش دبستانی در برخی کشورهای جهان

آموزش

خبرنامه

جمعیت فرهنگیان جوان

شماره پنجم | اردیبهشت ماه ۱۴۰۱ | ۳۲ صفحه

درآمدی تطبیقی بر سازمان تعلیم و تربیت کودکان

مقام معظم رهبری (مدظله العالی):

قدر تعلیم و تربیت و معلمی که
یک سنگر فرهنگ است را بدانید.

www.farhangianejavan.ir

مقام معظم رهبری (مدظله العالی):

جهت گیری تعلیم و تربیت کشور باید به سمت برخورداری از عدالت باشد؛ یعنی آموزش و پرورش ما،
تعلیم و تربیت ما، عدالت پرور تربیت کند، عدالت خواه تربیت کند، عدالت ساز تربیت کند؛

تعریف سازمان غیر رسمی

به گفته سایمون، اسیتبرگ و تامپسون سازمان غیر رسمی عبارت است از الگوهای رفتارهای واقعی - یعنی شیوه ای که اعضای سازمان واقعات رفتار می کنند که با طرح رسمی سازمان مطابقت ندارند.

ترکیب سازمانی

سازمان به مثابه یک سیستم یا نظام از اجزای مهمی تشکیل شده که هر یک از این اجزا از ساختار و یا کارکرد ویژه ای برخوردار است و به وسیله نظریه های سیستمی می توان اجزای آن را تغییر داد. به همین دلیل اساسی ترین بنیان در سازمان، افراد آن سازمان است که هر یک از آنها، از احساسات، تمایلات، شخصیت، انگیزه ها، صفات و ویژگی های متفاوتی برخوردارند و در حقیقت روح سازمان را تشکیل می دهند. نگرش به تقسیم بندی سازمان از این بعد، آن را به سازمان رسمی و غیر رسمی تبدیل می کند.

سازمان رسمی از ویژگی های ساختار رسمی، سلسله مراتب، تقسیم اختیارات، کانال های ارتباطی، روابط رسمی، هدف ها، خط مشی ها، روش ها و سایر عوامل مدیریتی برخوردارند که به عملیات سازمان کمک می کنند.

سازمان های غیر رسمی از شبکه رفتاری و ارتباطی بین افراد، که در نتیجه تعامل و همبستگی میان آن ها در گروه های انسانی شکل گرفته اند، به وجود می آیند. بنابراین ماهیت هر سازمان تحت تاثیر ترکیب این دو سازمان (رسمی و غیر رسمی) قرار می گیرد که نقش افراد در آن تعیین کننده است، زیرا هر یک از آنان تحت تاثیر تصورات و انتظارات خود به دنبال موقعیت مناسب و ایفای نقش در ساختار سازمان قرار خواهند گرفت.

اهداف سازمان ها

در مطالعه سازمان ها و هدف های سازمان اهمیت بنیادی دارند همه سازمان ها با ترکیب صنایع انسانی زیادی برای رسیدن به هدف یا هدف های ویژه ای فعالیت می کنند.

اهداف اصلی که سازمان ها در نظر دارند به وسیله پیتز دراکر به سه گروه تقسیم شده است:

- ذیل به هدف ویژه سازمان در تجارت، این مقصود به معنای انجام اقتصادی کار و در یک اداره به معنی ارائه خدمت به عموم است.

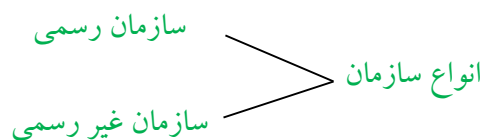
درآمدی تطبیقی بر سازمان تعلیم و

تربیت کودکان

تعریف سازمان

سازمان عبارت است از مراحل تشخیص و گروه بندی فعالیت ها، تعیین و تفویض اختیار و مسئولیت ها و برقراری ارتباط بین افراد به منظور حسن انجام کار، به طوری که هدف یا هدف های مورد نظر در حد مطلوب تحقق یابند.

تعریف سازمان رسمی

سازمانی که دارای استمرار بوده و وظیفه یا وظایف معین را در محدوده قوانین و مقررات اجرا می کند. استمرار و تداوم در سازمان با استفاده از نگهداری سوابق اقدامات، تصمیمات و مقررات به صورت کتبی تامین می شود هر سازمان رسمی طبعاً شکل و ترکیب معینی دارد که به وسیله آن روابط مشاغل بر پایه سلسله مراتب اداری نشان داده می شود شبکه روابط نامبرده ترکیب سازمان رسمی را تشکیل می دهد که معمولاً به شکل هرم یا مثلثی مجسم می گردد و در معنای محدود از جمع رده های سازمانی به ترتیب سلسله مراتب اداری تشکیل می شود.

نیز چنین است برای این که معلم و مربی تعلیم و تربیت را آغاز نمایند در ابتدا بایسته است هدف از تعلیم و تربیت برای آنان مشخص باشد و بدانند که چگونه انسانها را تربیت کنند و در این صورت چه تغییراتی باید حاصل گردد تا با طرح‌ریزی و روش به اجرا پردازند. مقصد و هدف انسانها را برای نیل به آرمان‌ها به تکاپو و تلاش وادار می‌سازد و محرک و مشوق بشر در فعالیت و راهنمای او در انتخاب مسیر و حرکت می‌باشد. پس اقدام بدون غرض خاص به نتیجه نخواهد رسید و تعیین هدف در ابتدای تعلیم و تربیت انسان را در انتخاب جهت حرکت و روش‌های رسیدن به مقصود یاری می‌نماید. لذا نخستین ضرورت توجه به اهداف آموزش و پرورش است. هدف باید رسیدن به مقاصد بلند آموزش و پرورش اسلامی باشد. در واقع باید نگرش اساسی و نوین با اسلوب و روش صحیح‌تر بر مبنای تعلیم و تربیت اسلامی در کیفیت نظام آموزشی کشور اسلامی‌مان صورت گیرد. میتوان با بررسی دیدگاه‌ها و نظرات عمیق اسلام در رابطه با مسایل مربوط به تعلیم و تربیت و با کوشش و تلاش بیشتر به آموزش و پرورش اهمیت و دقت بیشتر دهیم و براساس برنامه‌های آموزشی اسلام «نسل نو» را متعهد، بیدار، مومن و تربیت یافته در بستر نظام فرهنگی اسلامی تحویل جامعه دهیم و بدان امید که در آینده معیارها و مقیاس‌های اسلامی، غنی‌ترین معنای نظام آموزش و پرورش قرار گیرد.

مفهوم تعلیم و تربیت

تعلیم در لغت، از واژه علم، یعلم، تعلیم، و به معنای یاد دادن و آموزش؛ و تربیت از واژه رب، به معنای پروریدن، پرورش و رشد دادن می باشد .

در مفهوم و تعریف تعلیم و تربیت، وحدت و اتفاق نظر وجود ندارد بلکه تعریف‌های متعدد و گوناگونی برحسب نوع اندیشه ارایه شده که یقیناً نظریات و دیدگاه‌های مشخص تعریف کنندگان نیز در تعدد این مفاهیم بی‌بهره نبوده است، بدین لحاظ نمی‌توان تعریف کامل (جامع و مانع) از آن عرضه نمود اما اجمالاً به بعضی از تعاریف صاحب‌نظران در این زمینه اشاره می‌کنیم.

الف) عده‌ای گفته‌اند تعلیم و تربیت عبارت است از انتقال معلومات و مهارت‌ها؛ مطابق این تعریف معلم و مربی وظیفه‌اش این است که معلومات و مهارت‌های لازم را به افراد منتقل نماید.

- ثمر بخش کردن کار و بهره مند نمودن کارگر برای رسیدن به ایجاد محیط محیط کار مناسب مشارکت کارگر و تشویق و سازماندهی
- تدبیر و اداره تاثیرات و مسئولیت های اجرایی، این هدف ها جهت حفظ و تامین محیط فیزیکی و انسانی و اجتماعی است. مدیران می بایست در جهت اصلاح کیفیت زندگی رهبریت خود را نشان دهند.

اولویت‌ها در اهداف سازمان

چند مورد کلی در ارتباط با مسئولیت های مدیریت در انتخاب اهداف سازمانی به شرح زیر مورد توجه قرار گرفته است:

- یکی از مسئولیت های بزرگ مدیریت، انطباق و تکمیل اهداف صاحبان و انجمن های در حال کار است که تنها از طریق همکاری و تشریک مساعی آنان می تواند حاصل گردد.
- مدیران بایستی رهبری را بر مبنای اولویت ها قرار دهند و از آنجایی که معمولاً سازمان ها ساده نیستند تاسیس یک سلسله مراتب بر عهده آنان می باشد.
- به دلیل وجود تغییرات فوری در بعضی از اولویت های اهداف سازمانی، مدیران برای نگهداری یک سیستم اطلاعات و حساس نسبت به توسعه و امور مهم داخلی و خارجی مسئولیت سنگینی دارند.

امکان وصول به هدف های سازمان

قبل از تعیین هدف های سازمان، امکانات تامین آن باید به دقت بررسی شود چنانچه هدف های سازمان با واقع بینی پیش بینی نگردد فقط با شرایط استثنایی ممکن است تحقق یابد در این صورت عدم امکان نیل به هدف موجب یاس و ناامیدی مجریان برنامه می شود و هماهنگ کردن فعالیت های مختلف دستگاه به منظور تحقق هدفی که امکان تحقق آن کم است دشوار می گردد.

تعلیم و تربیت

تعلیم و تربیت از جمله دغدغه‌های مشترک جوامع انسانی است کشورها و ملت‌ها براساس طرز فکر و مکتب فلسفی و سیاسی خود، مقاصد تربیتی خود را تعریف می‌کنند و این در سبک و روش به تفاوت در اهداف تربیتی می‌انجامد. برای شروع هر کاری باید مقاصد و اهداف آن عمل معین و روشن باشد تا برای تحقق آرمان‌های مورد نظر از بهترین روش‌ها و وسایل استفاده گردد. آموزش و پرورش

که هدف تعلیم و تربیت در این عنوان، جامعه معین است و بر حسب نظریه خود عمل می‌کند. و کمال و سعادت متربی (فرد مورد تربیت) در جامعه از نظر دور داشته شده است. در هر جامعه، مرحله اول آموزش شخص متعلم و پرورش استعدادها و گوناگون او مورد توجه است چون ساختن افراد سازندگی جامعه را به همراه دارد.

مفهوم تعلیم و تربیت از دیدگاه اسلام

تعلیم و تربیت به معنای فرآیند انتقال و تعمیق دانش ها و بینش ها تقویت گرایش‌ها و شکوفاسازی هماهنگ استعدادها و توانایی های انسان در ابعاد روحی و بدنی برای رسیدن به کمال مطلوب است. و اما منظور از تعلیم و تربیت اسلامی تعلیم و تربیتی است که بر مبانی معرفت شناختی، هستی شناختی، الهیاتی، انسان شناختی و ارزش شناختی اسلامی مبتنی است. با این تعریف، یادگیری بدون تردید یکی از مهم ترین فرآیندهای روانی است. فرایند تغییر کردن، تغییر یافتن یا تغییر پذیرفتن کم و بیش دائمی.

تعریف «تعلیم و تربیت» از زبان چند شخصیت مشهور

فلاسفه و متفکرین هر کدام در طول تاریخ به نوبه خود در مورد تعلیم و تربیت، اهداف آن، آموزش و پرورش و نقشی که این دو در کمک به تاسیس و حفظ یک جامعه لایق و شایسته ایفا می‌کنند. دیدگاه‌هایی داشته‌اند که برخی از آنها را در این رابطه اشاره می‌کنیم:

(ب) برخی می‌گویند: «تعلیم و تربیت یعنی ایجاد زمینه و محیط مساعد برای ارضای رغبت‌های فردی.»
 (ج) بعضی از دانشمندان تعلیم و تربیت را آماده کردن فرد برای زندگی در اجتماع معین تعریف کرده‌اند.
 (د) جان دیویی فیلسوف آمریکایی گفته است: تعلیم و تربیت یعنی تجدیدنظر در تجربیات و تشکیل مجدد آن به طوری که موجبات رشد بیشتری را فراهم نماید.
 (ه) پاره‌ای از بزرگان نیز آورده‌اند؛ تعلیم و تربیت یعنی پرورش و رشد قوای ذهنی مانند قوه ادراک، حافظه، تخیل، تداعی، معانی، یادآوری، دقت، اراده و تعقل. (اصول تعلیم و تربیت، دکتر شریعتمداری، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۹۸)
 (و) عده‌ای از مربیان، تعلیم و تربیت را به معنای رشد قوه قضاوت صحیح گرفته‌اند.

(ز) برخی‌ها نیز تعلیم و تربیت را آشکار ساختن استعدادها، فعلیت و بروز دادن قوای نهفته در انسان می‌دانند.

تعاریف فوق دارای مفهوم کامل به معنای کلمه نیست و هر کدام به نحوی دارای نقص می‌باشد. تعریف نخست می‌گوید؛ تعلیم و تربیت انتقال معلومات و مهارت‌ها است در حالی که یک مربی و معلم مسؤول، تنها وظیفه انتقال آن را به متعلم ندارد و هرگز رسالت او محدود به این چارچوب نیست. نباید رسالت تعلیم و تربیت را خلاصه در انتقال یکسری فرمول‌ها و معلومات بدانیم بلکه وظیفه معلم و مربی علاوه بر آنها توجه به نیازهای دیگر متریبان، مثل پرورش دادن جنبه‌های عقلانی، عاطفی، اجتماعی، مدنی و شرایط محیطی می‌باشد. در تعریف دوم، تعلیم و تربیت را عبارت از ایجاد زمینه و محیط مساعد برای ارضای رغبت‌های فرد می‌داند در این تعریف امیال و رغبت‌های متعلم و متربی مورد توجه است و هرگز به آموزش و پرورش به عنوان یک اصل در جامعه توجه نکرده است و در واقع جامعه فدای فرد شده است و شرایط فقط برای ارضای فرد مهیا می‌گردد تا تمام خواسته‌هایش فراهم شود و حال این که بزرگترین مصیبت و گرفتاریهای جامعه در طول تاریخ همین مطلب بوده و هست. اعتقاد ما بر این است که در جامعه بشری خواسته‌های پسندیده و پاکیزه باید ارضا شود و بقیه کنترل و یا حذف گردند. همچنین اگر تعریف سوم را مورد بررسی قرار دهیم نقص‌های آن آشکار می‌شود، چرا

ج) ادای وظیفه پدری

د) پرورش رفتار برای انجام وظایف اجتماعی و سیاسی
ه) استفاده مناسب از اوقات آزاد و تفریح (اصول تعلیم

و تربیت- دکتر شریعتمداری- صفحه ۸)

«دورکهایم» هدف از آموزش و پرورش را ترقی دادن برخی حالات جسمانی عقلانی و اخلاقی در خردسالان در خردسالان و مهیا نمودن آنان برای زندگی در جامعه اجتماعی و سیاسی می‌داند. دورکهایم انسان تربیت شده را دارای دو وجود می‌داند:

الف) وجود شخصی و فردی.

ب) وجود اجتماعی از قبیل عقاید، مذهب، اخلاق و سنن ملی.

او اعتقاد دارد که انسان در بدو زندگی فاقد وجود اجتماعی است و کار تعلیم و تربیت ایجاد وجود اجتماعی در شخص می‌باشد. و همچنین نظرات فراوان دیگری در این زمینه وجود دارد که برای رعایت اختصار از ذکر همه آنها خودداری می‌نمایم.

اهداف تعلیم و تربیت از دیدگاه مختلف

شناخت این اهداف در هر جامعه و ملتی از راه به دست آوردن طرز و نوع زندگی اجتماعی آن جامعه میسر است. کشورها و جوامعی که براساس طرز فکر، اندیشه، مکتبی خاص و فلسفه‌ای ویژه اداره می‌شوند، اهدافی را که برای جامعه و مردم خود در نظر می‌گیرند آن اهداف مسیر و مقصد تعلیم و تربیت را نیز مشخص می‌نماید آنچه از مطالعه تاریخ به دست می‌آید این است که اهداف تعلیم و تربیت و آموزش و پرورش در میان ملت‌های مختلف در قرون متفاوت با یکدیگر فرق دارند. مثلاً در یونان قدیم هدف از تعلیم و تربیت منحصر به آزاد مردانی بود که در میدان‌های جنگ نیرومند و قوی و هنگام سخن گفتن و خطابه، فصیح و بلیغ باشند.

افلاطون میگوید: تعلیم و تربیت عبارت است از کشف استعدادهای طبیعی و شکوفا ساختن آنها اما **ارسطو میگوید:** تعلیم و تربیت مجموعه‌ای از اعمال است که بوسیله خانواده یا دولت برای ایجاد فضایل اخلاقی و معنوی در افراد صورت می‌گیرد.

فراابی: تعلیم و تربیت عبارت است از هدایت فرد بهوسیله فیلسوف و حکیم برای عضویت در مدینه فاضله به منظور دستیابی به سعادت و کمال اول در این دنیا و کمال نهایی در آخرت.

ابوعلی سینا: تعلیم و تربیت عبارت است از فعالیت و برنامه ریزی محاسبه شده در جهت رشد کودک، سلامت خانواده و تدبیر شئون اجتماعی، برای وصول انسان به کمال دنیوی و سعادت جاویدان الهی.

در دیدگاه **استاد شهید مرتضی مطهری**، تعلیم، پرورش و استقلال نیروی فکری دادن و زنده کردن قوه ابتکار متعلم است و تربیت، پرورش دادن و به فعلیت درآوردن استعدادهای درونی که بالقوه در جانداران موجود است؛ از این رو، کاربرد واژه تربیت فقط درباره جانداران صحیح است. از نظر ایشان، تربیت در انسان به معنای پرورش دادن استعدادهای اوست و این استعدادها درانسان عبارتند از: استعداد عقلی (علمی و حقیقت جویی)؛ استعداد اخلاقی (وجدان اخلاقی)؛ بعد دینی (حس تقدیس و پرستش)؛ بعد هنری و ذوقی یا بعد زیبایی و ابتکار و ابداع.

«جان لاک» انگلیسی در کتاب افکاری چند در تربیت می‌گوید: «هدف از تربیت پرورش تن، اخلاق، فضیلت، دانش و علم است.» او قایل است که تکیه‌گاه تربیت پرورش شخصیت اخلاقی است و افراد اشرافی باید الگوی تربیت باشند.

«ژان ژاک روسو» نویسنده کتاب امیل، هدف را در این خلاصه می‌کند که تمایلات طبیعی به طور عاقلانه مناسب با روش دور از فشار راهنمایی گردند تا طبیعت انسانی کشف و آزادی او تامین شود. او برای وصول به چنین هدفی راه بازگشت به طبیعت و تحول به انسان طبیعی را پیشنهاد می‌کند.

«اسپینسر» پایه‌گذار تربیت جدید در اروپا و غرب، هدف از آموزش و پرورش را عبارت می‌داند از:

الف) رشد شخصیت، استعداد و ایجاد امکانات

ب) ایجاد رضایت خاطر و سرور و زندگی شاداب

۲. تعلیم عبارت است از فراهم کردن زمینه‌ها و عوامل برای این که متعلم دانشی را فرا گیرد.

تعریف فوق نسبت به تربیت حاوی نکات مهمی است. نخست، عبارت «فراهم کردن زمینه‌ها و عوامل» حاکی از این است که مربی زمینه رشد و شکوفایی استعداد‌های مربی را فراهم می‌نماید و این مربی است که باید جدی و فعال در جهت مطلوب سیر کند و دوم این که تعریف بیانگر این حقیقت است که انسان دارای استعداد خدادادی است که تا تحت تربیت قرار نگیرد رشد نخواهد کرد.

«تعلیم» و «تربیت» هر دو به یک چیز دلالت دارند لیکن تربیت، سطح عملیاتی و کاربردی تعلیم است که در نتیجه تعامل و تکرار و تمرین و ممارست و آزمایش و خطا و تجربه حاصل می‌شود و اگر در امر آموزش، فرصت تعامل و تکرار و تمرین و ممارست و مشاهده و آزمایش و خطا و تجربه فراهم نباشد، کار تعلیم و تربیت در همان سطح آغازین باقی خواهد ماند و با وجود فراهم بودن خوراک آموزشی، «تربیت» اتفاق نخواهد افتاد شبیه این است که در یک روز خوب بهاریفرزندانمان را به دامن طبیعت برده ایم و آنها را در مقابل خود نشاندهیم و برایشان موعظه کرده باشیم و از زیباییهای طبیعت گفته باشیم ولی فرصت و اجازه قدم زدن در طبیعت و مشاهده و لمس زیبایی را به آنها نداده باشیم.

تربیت؛ از سویی علم است چون دارای موضوع و هدف و روش است. از سویی فن است زیرا جریان نشو و نمای قوای انسانی با فنیونی باید تحت مراقبت آید. ممکناست فردی با سواد و عالم باشد ولی معلم نباشد. از سویی هنر است چون در آن توجه به لطافت است که برای دوباره ساختن و سازمان دادن ضروری است. از سوی دیگر، خدمت است به خود فرد و به جامعه انسانی و به وسیله آن میتوان فرد مفیدی ساخت و به حقیقت آدمیتواصل کرد. تربیت شامل ایجاد یا فعلیتبخشیدن هر نوع کمالی در انسان میشود که مطلوبیت و ارزشداشته باشد. این کمال گاهی جنبه شناختی دارد که به دانش، شناخت و آگاهی انسان مربوط شود گاهی نیز جنبه کنشی یا حرکتی دارد که به رفتارها و اعمال عینی انسان که اغلب دارای مظاهر جسمانی هستند مربوط میشود و بالاخره گاهی جنبه گرایشی یا عاطفی دارد که با نگرش، اعتقاد، ایمان حساسات انسان مرتبط است.»

❖ در قرون وسطی در کلیساهای کاتولیکی هدف کشتن شهوات، بریدن و قطع علاقه از دنیا و مسامحات در امور بدنی و جسمی برای تعالی و ترقی روح و نجات و رهایی از عذاب جهنم و پاکیزگی دل و انس به فقر بوده است.

❖ در چین قدیم مقصد و غرض آماده کردن پیشوایانی بود که به معارف قدیم آشنایی داشته تا دارای رفتار خوب در تمام شئون زندگی باشند و نهایتاً اخلاق اجتماعی مردم موافق و هماهنگ با روش‌های قدیمی کتاب دینی «کنفوسیوس» باشد.

❖ در مصر قدیم هدف تربیت کاهنان بود که در میان آنها احیاناً پزشک، مهندس، معمار، قاضی، هنرمند و نویسنده و امثال آنها دیده می‌شد. یعنی هدف از تعلیم و تربیت یک امر دنیوی آمیخته به جنبه‌های دینی بوده است. دنیوی بدین جهت که می‌خواستند در فنون مختلف انسان‌ها پرورش یابند تا زندگی مرفه برای آنان مهیا گردد و دینی بدان خاطر که براساس محبت خدایان از طریق پرستش و تقرب به آنها عمل کنند.

❖ در آلمان هدف تعلیم و تربیت بیشتر پرورش افراد به منظور وحدت ملی است.

تفاوت تعلیم با تربیت

نکته‌ای که توجه به آن ضروری به نظر می‌آید این است که اساساً تعلیم و تربیت را نمی‌توان به عنوان دو واژه مترادف تلقی نمود که از تمامی جهات در مفهوم و مدلول خود کاملاً مساوی باشند یعنی این دو واژه طوری نیستند که هر کدام از آنها بر مفهومی دلالت کند که دیگری نیز به همان مفهوم دلالت را داشته باشد، بلکه این دو کلمه از لحاظی با هم مرتبط و در مواردی با هم متفاوتند. مثلاً از نظر وسعت معنا با هم تفاوت فراوان دارند چرا که تربیت دارای معنای گسترده می‌باشد و حال این که واژه تعلیم از حیث مفهوم، جزو وسیله‌ای از ابزار تربیت است. در کتاب تعلیم و تربیت اسلامی هر کدام را جداگانه مورد بررسی قرار می‌دهد:

۱. تربیت عبارت است از فراهم کردن زمینه‌ها و عوامل برای به فعلیت رساندن و شکوفا نمودن استعداد‌های انسان در جهت مطلوب.

تفاوت تعلیم و تربیت

نخست، مفهوم تربیت وسیع‌تر از تعلیم است، تعلیم تنها اختصاص به موجودی دارد که دارای درک و شعور باشد و بتواند علمی را فرا بگیرد اما تربیت حتی در مورد موجودات بدون شعور نیز صادق می‌باشد. دوم؛ هدف تربیت نیز گسترده‌تر از اهداف تعلیم است چرا که به وسیله پرورش می‌توان تمامی استعدادهای جسمانی، روحانی، عقلی، دینی و عاطفی انسان را رشد و ترقی داد که البته این رشد قوای گوناگون و برانگیختن استعدادهای با کوشش و تلاش خود متربی توأم می‌گردد. یعنی قوای نهفته در وجود بشر و کیفیت کاربرد آنها در سایه اعمال متربی و تحت نظارت مربی شکوفا می‌شود. اما تعلیم با مفهوم محدود آن تنها به افزایش معلومات ذهن متعلم کمک می‌کند و آموزش فقط این نقش را به عهده دارد که با انتقال و تلقین معلومات اذهان متعلمین را با یک سلسله فرمول‌ها و کارآیی مجهز سازد در حالی که تربیت، متربی را وادار می‌سازد تا شخصاً عمل کند و برای حل مشکلات بیندیشد. سوم اینکه؛ تعلیم فقط جنبه ذهنی دارد و کم هستند کسانی که علم و آگاهی نسبت به بسیاری از مسایل دارند اما به هیچ کدام عمل نمی‌کنند و صرفاً با آموزشی که دیده‌اند یکسری معلومات در مغز آنان جمع شده و راه‌هایی را به دست آورده‌اند که آنها را تربیت می‌نامند. در واقع تربیت نیروی فکری را پرورش می‌دهد و انسان را به سوی استقلال رهنمون می‌کند و قوه ابتکار و خلاقیت را زنده می‌کند و بایسته است اضافه نمود که تربیت حتی شامل پرورش جنبه‌های بدنی و جسمی نیز می‌شود.

با توجه به همه آن چه اشاره گردید چنین نتیجه می‌گیریم که وظیفه تعلیم در مجهز ساختن ذهن شاگردان با معلومات و معارف مختلف محدود می‌باشد و معلم در مسیر انجام وظیفه تعلیم سعی می‌کند فقط اذهان شاگردان را با آنها پر نماید. اما پرورش و تربیت عنایت خود را به پیشبرد تمایلات فطری و استعدادهای متنوع خدادادی شاگرد متوجه می‌سازد و به انسان آمادگی می‌دهد تا در شئون مختلف زندگی و در برابر موقعیت‌های گوناگون وارد عمل شود به عبارت دیگر در محیط تعلیم کشف و مناقشه و بررسی از آن معلم است و در محیط تربیت خود متربی به کشف و بررسی می‌پردازد. و مربی سعی دارد تا راه را برای رشد و شکوفایی انسان باز نماید و برای کاوش مجهز سازد.

برای روشن شدن تفاوت تربیت و تعلیم به سخنی از «ویلیام جیمز» اشاره می‌کنیم؛ تربیت عبارت است از «تنظیم قوای بشری که حسن رفتار او را در جنبه‌های مادی و معنوی زندگی ضمانت می‌کند ولی تعلیم به معارفی محدود می‌گردد که معلم آن را به شاگردان القا می‌کند.» لکن معارف و معلومات نمی‌تواند همیشه به عنوان یک عامل نیرومند و موثری برای عمل و رفتار باشد. آن‌گاه معلومات انسان می‌تواند سازنده و سامان بخش باشد که در زندگانی و طرز رفتار او مورد استفاده قرار گیرد. پس این نکته را نباید از نظر دور داشت که هر چند تفاوت‌هایی فراوان بین دو واژه تربیت و تعلیم وجود دارد ولی در عین حال این دو کلمه ارتباط نزدیک و تنگاتنگی با یکدیگر دارند.

رویکرد تفکیکی در حوزه عمل تربیتی با این پرسش مواجه می‌شود که در عرصه عمل کدامیک از دو عمل «تعلیم» و «تربیت» تقدم دارند؟

در پاسخ به این پرسش، گروهی اعتقاد به تقدم تربیت یا تزکیه دارند و گروهی دیگر تعلیم را بر تربیت مقدم میدانند. چنانکه اشاره شد، رویکرد دوم رویکردی تلفیقی است. این رویکرد برخلاف رویکرد نخست، این دو مفهوم را متمایز و مستقل از هم تلقی نمی‌کند و قائل به ارتباط و پیوستگی عمیقی بین تعلیم و تربیت است. به بیان دیگر، نسبت بین تعلیم و تربیت راعموم و خصوص مطلق تلقی می‌کند؛ مفهوم تربیت به صورت عام و مفهوم تعلیم به صورت خاص در نظر گرفته می‌شود. از این منظر، تربیت معنای جامعی دارد که تمامی فعالیت‌های گوناگون مانند تعلیم یا آموزش و تدریس را در بر می‌گیرد. که در راستای تحقق یک هدف خاص صورت می‌گیرند. یکی از این فعالیت‌های زیر مجموعه تربیت، تعلیم است. بنابراین، رویکرد تلفیق به جای کاربرد ترکیب عطفی «تعلیم و تربیت» اصطلاح «تربیت» را به کار می‌برند. تعلیم و تربیت به معنای فرآیند انتقال و تعمیق دانش‌ها و بینش‌ها تقویت گرایش‌ها و شکوفاسازی هماهنگ استعدادها و توانایی‌های انسان در ابعاد روحی و بدنی برای رسیدن به کمال مطلوب است. از آنجا مهمترین اهداف در تعلیم و تربیت، تقویت نهاد مقدس خانواده و پاسداری از قداست و بقای جامعه‌ای سالم است، این حراست مقدور نمی‌باشد، مگر بر اساس الگوپذیری از دستورات الهی در راستای تربیتی دینی بر اساس احکام فطری و مبانی اعتقادی. از این روست که در اسلام تعلیم و تربیت نیز مقید

با برنامه ریزی مناسب در تعلیم و تربیت بخصوص مقطع ابتدایی شریاطی را فراهم کنید که دانش آموزان مطالب و موضوعات دنیای پیچیده امروز اطلاع حاصل کرده و برای وارد شدن در این اجتماع آماده شوند. و این برنامه ریزی ها باید به گونه ای باشد که جوابگوی نیازهای کودکان باشد. به عبارتی باید آنها را طوری تربیت کرد که مأنوس به گذشته باشند و حاصل را دریابند و آینده باور کنند... تحقیقات فراوان گویای این حقیقت است که شخصیت و راه و رسم زیستن یک انسان بالغ به میزان وسیعی در نخستین سال های زندگی وی شکل می گیرد. بنابراین بدون شک در نظام آموزش و پرورش رسمی هر کشوری مقطع ابتدایی هم به لحاظ کمی یعنی تعداد معلمان و دانش آموزان، امکانات و تجهیزات و هم از لحاظ کیفی یعنی کیفیت و مطلوبیت محتوا و تأثیری که این دوره در موفقیت تحصیلی دانش آموزان در سراسر زندگی و دوران تحصیل دارد از اساسی ترین و مهمترین مقاطع تحصیلی است و به جرات می توان گفت هیچ یک از دوره های تحصیلی از چنین اهمیتی برخوردار نیستند. در واقع یکی از زیرمجموعه های نظام آموزش و پرورش، آموزش و پرورش ابتدایی است. اولین محلی که آموزش و پرورش به طور رسمی وارد زندگی کودک می شود و سال هایی که کودک در دبستان تحت تعلیم و تربیت قرار می گیرد، مهم ترین و حساس ترین دوران تحصیلی و زندگی او به شمار می آید. زیرا در این دوران رشد عقلی و شخصیت کودک شکل میگیرد. بنابراین تعلیم و تربیت به عنوان تعیین کننده و رکن اساسی سعادت انسانها و منشاء تغییرات و تحولات و دگرگونی های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و... در بین جوامع مختلف است؛ پس بدون شک باید بدان توجه بیشتری شود. در این بین نظام آموزش ابتدایی به جهت تأثیرات بسیار عمیق که بر افراد میگذارد همواره از اهمیت بسزایی نزد دولتمردان، سیاستگذاران، برنامه ریزان و مردم برخوردار بوده است و از ابتدای شکل گیری آموزش ابتدایی، این سطح از آموزش به جهت فواید متنوعی که به همراه داشته در بین سایر دوره ها اهمیت بیشتری داشته است. بنابراین تلاش های جهانی برای دسترسی همه افراد واجب التعلیم گروه سنی دوره ابتدایی به آموزش از دهه ۱۹۷۰ توجه کشورها و سازمانهای مرتبط به ویژه یونسکو بوده است.

و مشروط به لزوم مراعات مصلحت فرزندان در خانواده و افراد جامعه از نظر ارزش های اخلاقی و احکام فطری اسلامی است. با وجود تفاوت میان تعلیم و تربیت باید متذکر شد تربیت بدون تعلیم صحیح، عملی نیست و باید هر دو قسم مورد توجه والدین، معلمان (مربیان) و دیگر مسئولین قرار گیرد تا بتواند موجب به رشد افراد، به ویژه کودکان، این آینده سازان جامعه را فراهم آورد. گرچه «تعلیم» بطور طبیعی مقدم بر «تربیت» است اما قرآن مجید برای اثبات این حقیقت که هدف نهایی «تربیت» است غالباً آن را مقدم بر تعلیم آورده. در تعلیم و تربیت انسان، اولین مرحله حرکت، تغییر دادن و اصلاح جهان بینی و اصول و محتوای فکری اوست؛ چنانچه اصول فکری و اعتقادی فرد بر پایه و اساس صحیحی استوار باشد، بطور طبیعی در رفتار و کردار و گفتار وی هم تأثیر مثبت خواهد گذاشت و درباره عوامل تربیت صحیح و کسب اخلاق صحیح از نظر اسلام، ابتدا، تعقل و تفکر و تعلم است که که تحت عنوان غایات و اهداف از آن نام بردیم. تا عقل و تفکر برای روشن شدن است یعنی چه حکم چراغ را دارد برای انسان. عامل دوم که در اسلام روی آن زیاد تکیه شده، تقوا و تزکیه نفس است که علما و دانشمندان اسلامی آن را موجب پرورش اراده انسان و عوامل موثر در تعلیم و تربیت دانسته اند.

اهمیت مقطع ابتدایی (به عنوان دوره تحصیلی کودکان)

از آن جایی که دوره کودکی در شکل گیری شخصیت و رفتار انسان نقش مهمی دارد آموزش و پرورش دوره ابتدایی از اهمیت خاصی برخوردار می شود... در واقع کودکان مانند زمینی هستند که هر بذری که در آن بکاری پرورش می یابد و ثمر می دهد و وظیفه نظام تعلیم و تربیت این است که در این زمین بذری مناسب و درست و اصلاح شده بکاریم تا محصول مناسب با نیازهای جامعه بدهد. باید

تعلیم و تربیت کودک

به منظور ساماندهی امور مرتبط با تعلیم و تربیت دوره کودکی و به استناد سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش **سازمان ملی تعلیم و تربیت کودکان** ایجاد میشود.

در این سازمان دوره کودکی شامل کودکان گروه سنی بدو تولد تا شش سال تمام است که به دو دوره سه ساله (دوره اول کودکی و دوره دوم کودکی) تقسیم می‌شود. تعلیم و تربیت کودکان در این دوره با محوریت خانواده و با مشارکت مردم، نهادهای دولتی و غیردولتی انجام می‌شود. مهدهای کودک، کودکانستان‌ها، مراکز پیش دبستانی و سایر مراکز نگهداری و آموزش کودکان و یا هر عنوان دیگری که مسؤولیت مراقبت، رشد، پرورش و آموزش و تربیت کودکان تا پیش از دبستان را عهده دار هستند، در شمول این سازمان قرار می‌گیرند.

اصول حاکم بر این سازمان عبارتند از:

۱. به رسمیت شناختن حقوق و تکالیف تربیتی والدین و تأکید بر محیط خانواده به عنوان بستر اصلی تربیت دوره کودکی
۲. به رسمیت شناختن مسؤولیت اصلی و حقوق خانواده در نگهداری و فراهم آوردن زمینه تربیت پذیری کودکان در دوره اول کودکی
۳. مبتنی بودن تعلیم و تربیت دوره کودکی بر یافته‌های علمی پژوهشی و آموزه‌های تعلیم و تربیت اسلامی و تعلیمات قرآنی
۴. توجه به شأن حاکمیتی در تنظیم گری، برنامه ریزی، هدایت، ارزیابی و نظارت و تعیین استانداردها، شاخص‌ها و سنج‌های تعلیم و تربیت دوران کودکی
۵. مشارکت‌پذیری و استفاده حداکثری از ظرفیت مردم و بخش غیردولتی و پرهیز از تصدی‌گری‌های غیر ضرور و تأکید بر نقش سیاست‌گذاری، حمایتی و نظارتی سازمان
۶. عدالت‌محوری و فراهم آوردن زمینه دسترسی عادلانه به فرصت‌های تربیتی برای همه کودکان
۷. حفظ یکپارچگی، همسویی و هماهنگی با نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی مبتنی بر سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

۸. جامع‌نگری و اهتمام متعادل و متوازن به تربیت در ساحت‌های تربیتی متناسب با شرایط و اقتضائات دوره کودکی
۹. توجه به تفاوت‌های فردی و فرهنگی و رعایت اصل تنوع در روش‌های تربیتی با رویکرد اسلامی
۱۰. رعایت اصل عدم تعارض منافع در مدیران و کارکنان سازمان

سیاست اجرایی: در چارچوب این سازمان، در دوره اول کودکی، مسؤولیت نگهداری و فراهم آوردن زمینه تربیت‌پذیری کودکان با «خانواده» است و سازمان، نقش توانمندسازی خانواده‌ها و راهبری، هدایت، حمایت و نظارت بر مراکز ارائه‌دهنده خدمات تعلیم و تربیت کودک را برعهده دارد و در دوره دوم کودکی، سازمان، ضمن اهتمام به توانمندسازی خانواده‌ها، با مشارکت حداکثری بخش غیردولتی، به ارائه خدمات تعلیم و تربیت و ساماندهی امور مربوط می‌پردازد.

اهداف:

۱. ساماندهی و مدیریت یکپارچه امور تعلیم و تربیت دوره کودکی و توسعه کمی و کیفی آن
۲. ارتقاء شایستگی‌های تربیتی، توانمندسازی و حمایت از خانواده، با تأکید بر دوره اول کودکی و نیز نهادهای فعال در حوزه کودک، مهدهای کودک، پیش دبستان و سایر مراکز نگهداری و آموزش کودکان زیر ۶ سال مبتنی بر تعلیم و تربیت اسلامی
۳. مشارکت درپایش و صیانت از بهداشت، سلامت و حقوق تربیتی کودک در همه عرصه‌های آموزشی، فرهنگی، اجتماعی‌حضور و در فضای مجازی
۴. تأمین عدالت در دسترسی به تعلیم و تربیت با کیفیت دوره کودکی با تأکید بر کودکان و خانواده‌های مناطق محروم و دارای نیازهای ویژه
۵. زمینه‌سازی برای تکوین و تعالی هویت «اسلامی - ایرانی» و رشد همه‌جانبه در ابعاد شناختی، عاطفی، روانی - حرکتی، اجتماعی، معنوی و زیستی - بدنی
۶. آماده‌سازی کودکان برای ورود به نظام آموزش و پرورش رسمی و عمومی کشور

نگاهی به تاریخچه آموزش پیش از دبستان در جهان

سال‌های اولیه زندگی کودک حساسیت و اهمیت خاصی دارد. حساسیت این دوره بدان جهت است که رشد

سال ۱۸۹۶ تا ۱۹۲۴: گسترش رویکرد عملگرایانه توسط دیوی، تشکیل کمیته ۱۹ از اتحادیه بین المللی کودکان با عضویت پتی اسمیت هیل؛ سوزان بلاو و لاکو ویلو و لاکو ویلوک؛ اولین کنفرانس کاخ سفید توسط روزولت و ایجاد دفتر کودکان، تاسیس مدرسه دپتفورد در لندن توسط مک میلان و نامگذاری آن به مهد کودک، تاسیس اولین مدارس مونته سوری در نیویورک، تاسیس اولین مهدکودک مشارکتی در شیکاگو، و مهدکودک عمومی در انگلستان؛ و مهدکودک ابیگل الیوت و مرکز آموزشی روزگراف افتتاح شد.

سال های ۱۹۲۵ تا ۱۹۴۶: تاسیس NANE کمیته بین المللی مهد کودکها توسط پتی اسمیت هیل شده که بعدها به **NAEYC** تبدیل شد، گسترش مطالعات بر روی کودکان، انجام پژوهش های بر روی تاثیر بازی در رشد کودک، تاسیس مراکز مراقبتی ۲۴ ساعته کیزر شیپارد؛ انتشار کتابهایی در زمینه یادگیری کودکان و **لوریس مالاگازی** مدرسه **رجیو امیلیا** را در ایتالیا با تأکید بر بیان خلاقیت فردی کودکان تأسیس کرد.

سال ۱۹۴۸ تا ۱۹۷۹: یوسنک اومپ، کمیته ملی امریکایی سازمان جهانی برای دوران اولیه کودکی جهت ارتقای بین المللی آموزش کودکان تأسیس شد که بعدها در سال ۱۹۶۹ شروع به انتشار مجله بین المللی کودکی اولیه کرد؛ تاسیس مرکز لالچه برای آموز مادران و مراقبت از نوزادان، تاسیس انجمن امریکایی مشارکت والدین توسط کترین تیلور که منجر به تاسیس پیش دبستانی شد؛ بررسی تاثیر آموزش پیش دبستانی بر ادوار تحصیلی و زندگی افراد توسط ویکارت، قانون فرصت های اقتصادی، تاسیس سازمان ملی آموزش کودکان، برگزاری کارگاه های تلویزیونی کودکان که مبدل بع برنامه ای پیشتاز مراقبت کودکان شد؛ کنسرسیوم انجمن رشد کودک و ایجاد یک برنامه آموزشی حرفه ای برای معلمان؛ تصویب قانون آموزش برای همه کودکان معلول (با نیازهای ویژه) و سازمان ملل، سال بین المللی کودک را اعلام کرد.

سال ۱۹۸۲ تا ۲۰۰۸: ایجاد بنیاد دفاع از کودکان را بویژه برای فقر و رنگین پوستی توسط ماریون رایتادلمان، انتشار گزارشی با عنوان شیوه های مناسب رشدی را که در آن بر کیفیت کار با کودکان از نوزادی تا ۸ سالگی توسط انجمن ملی آموزش کودکان خردسال و ایجاد یک آکادمی

و یادگیری با سرعت بیشتری انجام می شود و تجربه های یادگیری این دوره اساس یادگیری دوره های بعد، به ویژه دوره دبستان است. این ویژگی ها سبب شده است که روان شناسان و صاحب نظران علوم تربیتی به آموزش و پرورش در دوره پیش دبستانی توجه ویژه داشته باشند. دوره پیش دبستانی می تواند به عنوان مکمل خانواده عامل مؤثری در رشد کودکان باشد اما در بعضی موارد، مؤثر بودن آن ها به علت وجود برخی اشکالات در برنامه ها، مانند نامناسب بودن شرایط محیطی و کارآمد نبودن کادر آموزش و نبودن وسایل و تجهیزات اصولی، مورد تردید قرار گرفته است. بر اساس تجربیات و بررسی های روان شناختی و تربیتی، سال های اولیه زندگی کودکان نقش اساسی در رشد و پرورش آنان ایفا می نماید چرا که ۸۰ درصد شخصیت کودک ظرف ۶ سال اولیه حیات او شکل می گیرد. بر این اساس آموزش و پرورش پیش دبستانی از اهمیت ویژه ای برخوردار بوده و تلاش عمده دولت ها بر این بوده است که هرروزه تعداد بیشتری از کودکان تحت پوشش آموزش های این دوره قرار گرفته و با توجه به ویژگی ها و نیازهای فردی، از آموزش های مناسب و سازنده برخوردار گردند. در این بخش می خواهیم به تاریخچه شکل گیری و سازمان های مسئول برای کودکان ۰ تا ۷ سال بپردازیم.

روند مهم ترین تحولات آموزش پیش از دبستان در جهان غرب

به نقل از گوردون و براون

سال ۱۶۵۷ تا ۱۸۳۷: اولین کتاب کودکان حاوی عکس توسط کمپبوس منتشر، مطرح شدن نظریه جان لاک درباره لوح سفید، کتاب امیل و کتاب پستالوزی در خصوص آموزش در منزل، انتشار کتاب تربیت انسان فروبل و معرفی و تاسیس اولین کودکان در آلمان با نام باغ کودک.

سال ۱۸۶۰ تا ۱۸۹۲: تاسیس اولین مهدکودک انگلیسی زبان توسط پیبادی، تاسیس مدارس برای نوزادان کارگر انگلستان توسط روبرت اون، تاسیس اولین کودکان عمومی در آمریکای شمالی (کانادا)، تاسیس موسسه هامپتون برای کودکان سیاه پوست، برگزاری اولین برنامه آموزشی معلمان کودکان در پنسیلوانیا و اتحادیه بین المللی کودکان تأسیس شد. این مرکز بعدها در سال ۱۹۳۰، سازمان آموزش کودکان نام گرفت و فعالیتهای خود را به آموزش ابتدایی نیز گسترش داد.

ملی و سیستم اعتبار سنجی داوطلبانه برای بهبود کیفیت زندگی کودکان؛ تعیین اهداف اجلاس جهانی کودکان برای سالهای ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۰: الف) کاهش مرگ و میر کودکان زیر ۵ سال به یک سوم؛ ب) مهیا کردن دسترسی جهانی به آموزش پایه ج) مراقبت از کودکان در برابر موقعیت های خطرناک؛ اندوین سند حقوق ارزشمند توسط کارمندان مراقب کودک؛ انتشار کتاب بازاندیشی مغز، تصویب ماتریس رشد کودک در کالیفرنیا، تصویب قانونهیچ کودکی نباید عقب بماند (NCLB) در ایالات متحده آمریکا، تغییر نگرش در پیش دبستانی به عنوان پله ای برای ایجاد فرصت های برابر آموزشی برای کودکان زیر ۵ سال و افزایش سرانه آموزشی پیش دبستانی برای حرکت به سوی استاندارد های بالاتر آموزشی در جهان.

سال ۱۹۶۴ نام خود را به NAEYC تغییر داد. این انجمن بیش از نود سال است که به کار خود ادامه داده است و هر سال سه کنفرانس ملی دوران کودکی برگزار می کند، در کنفرانس سالانه، انجمن سیاست عمومی و موسسه آموزش حرفه ای پرداخته می شود و لازم به ذکر است که بزرگترین کنفرانس آموزش دوران کودکی در جهان است. این انجمن نشریات، کتاب ها، مواد توسعه حرفه ای و منابعی را منتشر می کند که همگی به آموزش کودکان خردسال مربوط می شود. این انجمن همچنین در امور سیاست گذاری عمومی فعال است. این انجمن به دلیل اعتباربخشی مراکز مراقبت از کودک-پیش دبستانی با کیفیت بالا شناخته شده است و بیش از ۱۰۰۰۰ مرکز، برنامه و مدرسه معتبر دارد.

انجمن ملی آموزش خردسالان NAEYC

انجمن ملی برای آموزش کودکان خردسال یک انجمن غیرانتفاعی بزرگ در ایالات متحده است که نماینده معلمان آموزش دوران کودکی، پیش مربیان، مدیران مراکز، مربیان، مربیان کالج، خانواده های کودکان خردسال، سیاست گذاران و مدافعان است. تمرکز این انجمن بر بهبود رفاه کودکان خردسال، با تاکید ویژه بر کیفیت خدمات آموزشی و رشدی برای کودکان از بدو تولد تا سن ۸ سالگی است. در دهه ۱۹۲۰، نگرانی در مورد کیفیت متفاوت برنامه های نوظهور مهدکودک در ایالات متحده، پتی اسمیت هیل را برانگیخت تا چهره های برجسته در این زمینه را جمع آوری کند تا تصمیم بگیرد که چگونه از وجود برنامه های با کیفیت بالا اطمینان حاصل کند. در جلسه ای این گروه درباره موضوع کتابچه راهنمای کاربر به نام «حداقل ملزومات برای آموزش مهد کودک» مذاکره کردند که در آن استانداردها و روش های مهدکودک های قابل قبول را تعیین می کرد. سه سال بعد، این گروه وجود یک انجمن حرفه ای از کارشناسان مهدکودک به نام انجمن ملی آموزش مهد کودکرا تقویت کرد. این مهدکودک NANE در

در اکثریت قریب به اتفاق کشورهای قاره آسیا سن ورود به مقطع آموزش پیش دبستانی ۳ سال (۴۸ درصد) و یا ۴ سال (۳۴ درصد) می باشد. لازم به ذکر است مقطع آموزش پیش دبستانی در عمده نظام های آموزشی کشورهای دنیا اجباری نیست.

نظام آموزش پیش دبستان در قاره های مختلف

قاره آمریکا

قاره آمریکا خود از دو بخش آمریکای شمالی و جنوبی تشکیل شده است که به طور نسبی می توان چنین تقسیم بندی را به نوعی به بعد آموزشی آن قاره نیز تعمیم داد، چرا که در آمریکای شمالی کیفیت آموزشی دو کشور بزرگ و توسعه یافته کانادا و ایالات متحده آمریکا که قسمت اعظم این قاره را تشکیل داده اند، در مقایسه با دیگر کشورها از مطلوبیت چشم گیری برخوردار می باشد و دلایل این مطلوبیت را می توان در بسیاری از عوامل از جمله توجه سرمایه گذاری همه جانبه در حوزه آموزش و پرورش به عنوان یکی از مهم ترین عوامل توسعه جامعه، مطالعه و تحقیق مستمر برای بهبود روند کیفی و کمی آموزش، برخورداری از وسایل کمک آموزشی و فن آوری روز، شیوه های نوین تربیت معلم و روش های آموزشی و... جستجو کرد. عامل موثر دیگری که نقشی انکارناپذیر بر کیفیت آموزشی دارد برخورداری کشورهای مذکور از نظام آموزشی غیرمتمرکز است، به نحوی که هر یک از ایالت ها دارای «وزارت آموزش و پرورش» مجزا بوده و آن وزارت می تواند در محدوده ایالت خود از استقلال و قدرت تصمیم گیری

قاره آسیا

در قاره پهناور آسیا با مجموعه متنوعی از نظام های آموزشی مواجه می باشیم که از یک سو برخی به دلیل تطابق بیش تر وضعیت نظام با اهداف از پیش تعیین شده و برخورداری از امکانات، تجهیزات و نیروی انسانی آموزش دیده از وضعیت مطلوب تری برخوردار بوده و از سوی دیگر برخی نیز با ادامه حاکمیت روش های سنتی برنظام آموزشی مدارس از بازدهی لازم برخوردار نبوده و به دلایل عدم تأمین منابع مالی مورد نیاز، عدم برخورداری از امکانات، فرصت ها، تجهیزات و شرایط لازم از آموزشی پویا محروم می باشند. در این پیش گفتار تجزیه و تحلیل نظام آموزشی کشورهای جهان مد نظر نبوده بلکه به نگاهی توصیفی به اطلاعات موجود اکتفا می گردد.

سن ورود به مقطع آموزش پیش دبستانی : در میان کشورهای آسیایی کمترین سن ورود به آموزش پیش دبستانی سن ۲ سالگی (در کشورهای قبرس و اسرائیل (فلسطین اشغالی) و بیش ترین سن ورود به این مقطع سن ۵ سالگی است که در کشورهای تایلند، اندونزی، ایران و... مشاهده می گردد.

از آنجا که طول این مقاطع در همه ایالت‌ها مشترک نیست. مدل‌های مختلفی از آموزش در مدارس آمریکایی اجرا می‌شود. آموزش اولیه اصطلاحی است که برای صحبت در خصوص کودکانی که در معرض آموزش قرار می‌گیرند به کار می‌رود. حتی وقتی فرزندان خردسال است مهم است که متنی برای او بخوانید، همراه او آواز بخوانید و به او کمک کنید که زبان مادری خود و زبان انگلیسی را بیاموزد. پژوهش‌ها نشان می‌دهند کودکان دو زبانه (که به ۲ زبان یا بیشتر سخن می‌گویند) از مزایای بیشتری نسبت به کودکان ۱ زبانه برخوردارند. مراکز آموزش پیش دبستانی و مهد کودک‌ها برای نوزادان تا کودکان ۴ یا ۵ ساله در دسترس هستند. پیش دبستانی به رشد کودکان (در سن ۳ و ۴ سالگی) کمک می‌کند. در برخی مدارس، کودکان در سن ۲ و نیم سالگی پیش دبستانی را شروع می‌کنند. کودکان به کمک پیش دبستانی در سن ۵ یا ۶ سالگی برای مدرسه آماده می‌شوند. یکی از گزینه‌های پیش دبستانی نام دارد. کودکان مقطع پیش دبستانی در خانواده‌های کم درآمد می‌توانند در این برنامه ارزان دولتی شرکت کنند.

قاره اروپا

در سیستم آموزشی اروپا قوانین اصلی آموزش و پرورش یکسان هستند و در برخی جزئیات ایالت تعیین می‌کند که چه مقرراتی وجود داشته باشد. مدارس ابتدایی در اروپا به دو نوع دولتی و خصوصی اداره می‌شوند. در مدارس دولتی خدمات رایگان ارائه خواهد شد و در مدارس خصوصی که تحت حمایت شرکت‌های خصوصی، انجمن‌ها یا کلیساها هستند، مبالغ هنگفتی دریافت می‌شود. سن ورود به دبستان در نظام آموزشی اروپا ۵ الی ۷ سال است. در بریتانیا بچه‌ها را زودتر با آموزش و محیط آکادمیک آشنا می‌کنند و عقیده دارند هرچه آموزش اصولی سریع‌تر شروع شود، کودک رشد بهتری خواهد داشت. کودکان به طور

لازم برای اداره امور برخوردار باشد. همین موضوع سبب رقابتی سازنده بین ایالت‌های مختلف شده و در نهایت به مدد دیگر عوامل در مقایسه با کشورهای آمریکای جنوبی چهره مطلوبتری از نظام آموزشی را ترسیم می‌نماید. البته توضیح این نکته ضرورت دارد که بر شمردن امتیازات فوق به منزله نامناسب بودن وضعیت آموزش در کشورهای آمریکای جنوبی نیست، چرا که اصلاحات آموزشی انجام شده یکی و دو دهه اخیر در برخی از کشورها تحولات فراوانی در ارتقاء سطح آموزش آن کشورها به وجود آورده است. مطالعه و بررسی هر کدام از آن موارد می‌تواند راه گشای کارشناسان و برنامه ریزان آموزشی گردد.

نظام آموزشی آمریکا برخلاف بسیاری از کشورها می‌باشد زیرا دولت فدرال آمریکا به نوبه خود تقریباً ۱۰٪ در بودجه آموزش ملی کمک می‌کند. اما آموزش در درجه اول بر عهده ایالت‌ها و دولت‌های محلی می‌باشد. ایالات متحده آمریکا علاوه بر اقتصاد قدرتمند خود و تاثیر بر روی بازار جهانی، در بخش علم و تکنولوژی نیز در جایگاه مهمی قرار دارد. ایالات متحده در حال حاضر پس از چین دومین نظام آموزشی بزرگ جهان به شمار می‌رود. این کشور که سومین کشور پرجمعیت جهان می‌باشد.

ساختار نظام آموزشی در آمریکا در مدارس شامل مقطع ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان می‌شود که مجموع این مقاطع به K-12 معروف می‌باشد. این ۱۲ سال به علاوه مهد کودک که در اکثر مناطق آمریکا اجرا می‌شود. مهد کودک معمولاً بخشی از سیستم مقطع ابتدایی می‌باشد. به طوری که در یک مدرسه ابتدایی، خردسالان را در مهد کودک و دانش آموزان را در کلاس‌های اول تا ششم ثبت نام می‌کنند. البته بسته به تفاوت سیاست آموزشی هر ایالت که اجباری بودن یا نبودن پیش دبستانی را تعیین می‌کند. مهد کودک در طول یک سال از سن ۵ الی ۷ سالگی می‌باشد. مهد کودک‌های دولتی رایگان هستند. با این وجود برخی از مهد کودک‌ها برنامه‌های مستقل دارند. تعدادی از موسسات دیگر نیز وجود دارند که اشکال مختلف آموزش پیش دبستانی را ارائه می‌دهند. کودکان می‌توانند در سن ۳ سالگی در برخی از برنامه‌های پیش دبستانی ثبت نام کنند. اما معمولاً آنها از ۵ سالگی پیش دبستانی را شروع می‌کنند. پس از تحصیل در این مقطع، تحصیل در مقطع راهنمایی صورت می‌گیرد. پس از آن ۳ یا ۴ سال آخر تحصیل در مدرسه در مقطع دبیرستان انجام می‌گیرد.

آموزش، وزیر فرهنگ، هنر، علوم و فناوری و معاونین دو وزارتخانه و مسئولین شورای اجرایی ۹ ایالت می باشند. تحصیلات پیش دبستانی از ۳ الی ۵ سالگی آغاز شد و معمولاً اجباری نیست، تحصیلات ابتدایی از ۵ الی ۶ سالگی آغاز شده و معمولاً شش سال بطول می‌انجامد پس از آن دانش آموزان وارد دوره دبیرستان مقدماتی و سپس دبیرستان تکمیلی می شوند که این دوره‌ها ۵ الی ۶ سال طول می‌کشد. در حال حاضر نظام آموزشی آفریقای جنوبی شامل ۴ بخش است که دوره پیش دبستانی (ECD) توسط بخش غیر دولتی برای کودکان ۳ تا ۷ سال در نظر گرفته شده است. در میان کشورهای آفریقایی کمترین سن ورود به آموزش پیش دبستانی سن ۲ سالگی (در کشورهای ریونیون) و بیشترین سن ورود به این مقطع سن ۶ سالگی است که در کشور نامیبیا مشاهده می‌گردد. در اکثر کشورهای این قاره سن ورود به مقطع پیش دبستانی در سنین ۳ سال (۳۸ درصد) یا ۴ سال (۳۶ درصد) می باشد. لازم به ذکر است مقطع آموزش پیش دبستانی در اکثر نظام های آموزشی کشورهای دنیا اجباری نیست. (بولتن خبری برون مرزی صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران)

متوسط در اکثر کشورهای اروپایی ۴ الی ۶ سال را در دبستان تحصیل می‌کنند و کلاس یک تا پنج ابتدایی را تا ده سالگی می‌گذرانند.

در بخش شمالی اروپا، حوزه اسکاندیناوی که کشورهای فنلاند، دانمارک، سوئد و نروژ هستند که به دلیل نظام آموزش عالی با استاندارد های بالا و اقتصاد دانش بنیان توانسته اند گوی سبقت را در عرصه تولید علم و فناوری با وجود جمعیت و وسعت کم به نسبت بسیاری از کشورهای اروپایی و جهان، از کشورهای شرق و عالم برابند. این چهار کشور سرزمین های سرد شمالی، با وجود اقلیم بسیار سرد و جمعیت کم به نسبت وسعت خود، توانسته اند ظرف نیم قرن اخیر، یکی از موثرترین اقتصاد های رو به رشد در جهان باشند و استانداردهای علمی و آموزشی آن، سرآمد کشورهای قاره سبز شود. سیستم آموزشی در این چهار کشور به گونه ای طراحی و اجرا شد که فرصت تحصیل رایگان را از مقطع ابتدایی تا عالی ترین مقاطع تحصیلات تکمیلی در اختیار شهروندان خود و حتی شهروندان اتحادیه اروپا قرار می دهد. شرایط تحصیل رایگان و حمایت های دولتی از دانش آموزان و دانشجویان در این کشور ها سبب شده تا نرخ با سوادی در آن ها بسیار بالا و شمار علاقمندان به تحصیل در مراکز آموزش عالی با نرخ رشد بیشتری به نسبت سایر کشورهای قاره سبز همراه باشد.

قاره آفریقا

کل بودجه آموزشی کشور حدوداً ۲۲ درصد از کل هزینه های دولت را شامل می‌گردد، پیش دبستانی ۲ سال که عمدتاً توسط بخش خصوصی اداره شد (۸۰ درصد)؛ دبستان ۵ سال، راهنمایی ۴ سال و دبیرستان ۳ سال است. وزارت ملی آموزش اعضاء این مجموعه متشکل از دو وزیر

کودکان در ایتالیا است، اجباری نیست، اما در جایگاه اولین سطح تحصیلات قرار می‌گیرد. تعداد دانش آموزان شرکت کننده در این مدارس در حال افزایش است. اکنون در مجموع، ۹۶٪ از کودکان رده های سنی ۳ تا ۵ سال در این کودکانها شرکت می کنند. در طول این دوره معلمان، باید مهارتهای کودکان را مورد خلاقیت، طرز برخورد های اجتماعی، استقلال و روش یادگیری بهبود بخشند. برنامه اهداف آموزش کودکانها بر اساس ارتباط نزدیک بین اهداف آموزشی (همانندی، استقلال و رقابت) و ابعاد توسعه و سیستم های فرهنگی نمادین پایه ریزی شده است.

برنامه های آموزشی

از جمله مهمترین برنامه های آموزشی که در مراکز پیش دبستانی ارائه می گردد :

- شناخت اعضای بدن و اعضای حرکتی
- تقویت گفتار و ادای صحیح کلمات
- شناخت اشیاء، زمان و طبیعت
- شناخت پیام ها، اشکال و وسایل
- برقراری ارتباط با دیگران

ساختار مراکز پیش دبستان

مدارس پیش دبستانی دولتی معیارها و الگوهایی را پیروی میکنند که توسط حکم وزارتی صادر شده است که این الگوهای آموزشی چیزی مثل برنامه آموزشی دروس برای معلمان میباشد. این طرح هادرحقیقت، اهداف مقطع پیش دبستانی را طراحی می کنند که این اهداف عبارتند از:

تقویت قابلیت های فرد با توجه به ویژگی های بدنی، عقلانی و سایکودینامیک، کمک به فرد در حصول اعتماد به نفس، توسعه توانایی های فرد به ویژه تواناییهای عقلانی، زبانی، حرکتی، ادراکی و احساسی اوست.

اصول نظارتی بر کار پیش دبستان

فعالیت های آموزشی به طور منظم کنترل و ارزیابی می شود که این کار توسط بازرسانهایی که در واقع در نقش مشاورین عمل می کنند انجام می گیرد. بیشتر مقطع های پیش دبستانی غیر دولتی هم این الگوی آموزشی را پذیرفته و به این ترتیب، کیفیت خدمات آموزشی را تضمین می کند. منظور از الگوهای آموزشی، یک سری از بایدهایی هستند که مدارس پیش دبستانی باید به آن برسند و آن ها

نظام آموزش پیش دبستانی در سایر کشورهای جهان

کشور ایتالیا

الگوی برنامه درسی

پیش دبستان در کشور ایتالیا

الگوی برنامه درسی این کشور، رجیو امیلیا (الگوی پروژه محور) که توسط لوریس مالاگازی بنیانگذاری شد. این الگو ضمن توجه به علاقه هر کودک بر آموزش از طریق برآیند مشاهده، مشارکت گروهی و ارتباطات متقابل با سایر کودکان، والدین، مربیان و کارکنان محیط و اجتماع و نیز مستندسازی و بازنمود آن متمرکز است. ماریا مونته سوری دانشمند مطرح ایتالیایی بوده که به نظریه پردازی در آموزش و پرورش مشغول شد و برای نخستین بار کودکان عقب مانده ذهنی را با سایر کودکان عادی یکسان آموزش داد.

ویژگی های الگوی رجی و امیلیا:

۱. ساختن مکانیکه قابل اعتماد است و افراد در آن با همکاری و تعامل به عقاید مختلف احترام می گذارند
۲. تقویت حس هویت در کودک و توجه به او به عنوان فردی یگانه
۳. افزایش علاقه و انگیزه کودکان از طریق کمک به آنان در لمس کردن فعالانه آنان با مسائل از ابعاد شناختی عاطفی فرهنگی هنری و اخلاقی
۴. رشد مهارت های پژوهشی مشاهده، توصیف، سوال سازی، سازماندهی و طبقه بندی
۵. تقویت قابلیت کودکان در ارتباطات پایدار و سهیم شدن در پذیرش مسئولیت ها، افزایش اعتماد به نفس، کنجکاوی، کشف و اختراع
۶. فراهم کردن فرصت هایی برای بهره مندی کودکان از رسانه های مختلف
۷. سهیم کردن والدین شهروندان، منابع فرهنگی و اجتماعی شهر با محوریت تمرکز بر کودکان بر اساس این باورکه هسته اصلی یادگیری همان ارتباط و تعامل است. (بابلی بهمنی، ۱۳۹۷)

آموزش پیش دبستانی

از مراکز پیش دبستانی در ایتالیا تحت عنوان اسکولادل اینفاتریا یاد می شود. کودکانها که اولین شکل آموزش

نیز وجود دارند که عمدتاً توسط گروه های مذهبی حمایت مالی شده که به ۷ درصد از جمعیت جوان خدمت می کنند. مدارس دولتی رایگان است در حالی که در مدارس خصوصی والدین شهریه پرداخت می کنند. از چندین دهه کلیه کودکان این رده سنی در کلاس های آموزش ابتدائی ثبت نام می کنند اگر چه تعداد کمی از این دسته، این دوره ها را طی نکرده و یا قبل از پایان این دوره ترک تحصیل می کنند بدون اینکه مدرک پایان دوره آموزشی را دریافت کنند. ابتکارات اساسی اعم از معرفی زبان های خارجی در برنامه های آموزشی و تعریف بهتری از گروه های انضباطی و تدریس موضوعات جداگانه در این مقطع به مورد اجرا گذارده شده است. این ابتکارات بر چارچوب اصلاح برنامه آموزش ابتدایی می باشد که هدف اصلی آن ایجاد فرصت های بیشتر برای دستیابی به سطح فرهنگی گسترده تر به ویژه کسب مهارت دانش آموزان در زبانهای مختلف می باشد. بنابراین کودکان با استفاده از روش های مختلف برای جستجوی تجارب خود، از پیشرفت و کسب توانایی هایی در جهت برخورداری از افکار انتقادی، خود مختاری و آموزش اساسی برخوردار می گردند.

کشور آمریکا

آموزش و پرورش
(Educational) یکی از مسائل مهم

بشری در طول تاریخ محسوب می شود. در هر کشوری آموزش و پرورش صنعت پیشرو تلقی می شود و یکی از این کشورها که میتوان گفت نقش بسزایی در نظام تعلیم و تربیت دنیا داشته است، آمریکا است. برای مطالعه نظام تربیتی هر کشور ابتدا لازم است فلسفه تربیتی آن کشور را مورد بررسی و مطالعه قرار دارد. زیرا فلسفه تعلیم و تربیت هر کشوری زیربنا و ریشه تحول و اتفاقات آموزشی آن کشور را به نمایش می گذارد. در کشور آمریکا مکاتب و ایدئولوژی های تربیتی بسیاری به وجود آمده اند که نقش بسزایی در آموزش و پرورش این کشور داشته اند که مهم ترین آنها در نمودارهای شماره ۴ تا ۱۱ به نمایش گذاشته شده اند.

نمودارهای شماره ۴ تا ۱۱، بررسی مکاتب و ایدئولوژی های تربیتی در کشور آمریکا

یکی از مهم ترین مکاتبی که تغییری شگرف در آموزش و پرورش آمریکا به وجود آورده است، عملگرایی (پراگماتیسم) می باشد که در سال ۱۸۷۰ در آمریکا آغاز شد و بقیه نظریات تربیتی که در ادامه اشاره خواهیم کرد از دل همین پراگماتیسم بیرون

را بکار ببندند و فعالیت های تحصیلی بچه ها باید در راستای این بایدها باشد. البته این «بایدها» معیارها به منزله یک کتاب راهنمای آموزشی برای معلمین و نیز برای آن دسته از افرادی که مهمترین ابعاد پیشرفت و ترقی تحصیلی بچه ها را توضیح داده و تعریف می کنند و روش ها و الگوهایی مناسب را براساس آموزش مؤثر طراحی می کنند که می تواند مؤثر واقع شود.

سیاست گذاری هایی پیرامون آموزش پیش

دبستان

با تصویب قانون شماره ۴۴۴ مصوب سال ۱۸ مارس، ۱۹۹۸ که بر برخورداری کلیه کودکان برای حضور در محیط های آموزشی و تربیتی علی رغم زمینه اقتصادی، اجتماعی، نژادی، مذهبی و زبانی تاکید دارد، آموزش پیش دبستانی از اهمیت دوچندانی برخوردار گردید.

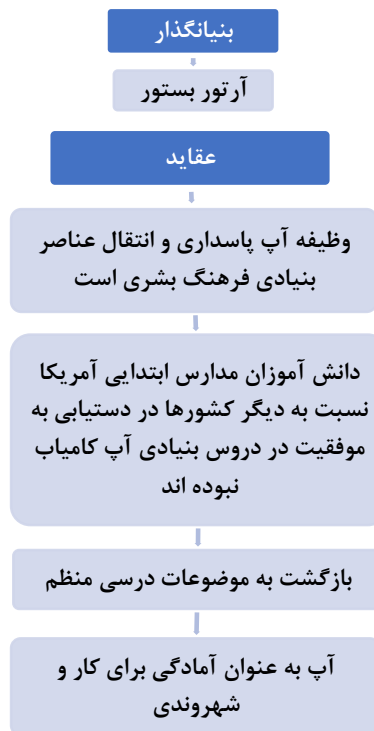
از سال ۱۹۹۸، یعنی زمانی که آموزش پیش دبستانی دولتی، پایه گذاری شد آموزش اولیه کودکان و توجه به آن به ابتکارات شهرداری ها، مؤسسات مذهبی، مجمع و گروه های خصوصی و فردی اختصاص یافته و فقط نسبت محدودی از کودکان (کمتر از ۵۰٪) از ۳-۶ ساله ها در آموزش پیش دبستانی و محیط آموزشی حضور پیدا می کردند. این درحالیست که در مدت ۳۰ سال، شرکت در مدارس پیش دبستانی به بیش از ۹۵٪ رسیده است که این به واسطه افزایش سرمایه گذاری دولت، احداث مراکز پیش دبستانی در کلیه مناطق و ارتقاء کیفیت آموزشی مراکز آموزشی بوده است.

آموزش ابتدایی در ایتالیا

تشکیل و فعالیت مدارس ابتدائی به واسطه سیاست آینده نگری کلی که در تمام کشور اعمال می شود تنظیم می گردد. برنامه های آموزش ابتدایی طی آموزش های ۲۷ تا ۳۰ ساعته در هفته یا آموزش تمام وقت ۴۰ ساعت در هفته، ارائه می گردد. مدارس دوره ابتدایی همچنین می توانند تحت مالکیت دولت یا خصوصی باشند. آموزش ابتدایی اولین دوره آموزش اجباری با هدف بالا بردن سطح فرهنگی جامعه با دیدگاهی مثبت نسبت به آموزش اجتماعی و هماهنگی با دیگر ارگان ها است که به مدت ۵ سال از سن ۱۱-۶ سال به طول می انجامد. آموزش ابتدایی اساساً توسط مدارس دولتی فراهم می شود که ۹۳ درصد از گروه های سنی را در بر می گیرد. اما تعدادی مؤسسات خصوصی

می‌آیند. در واقع تمامی مکاتب و نظریه‌های تربیتی که در آمریکا به وجود آمده‌اند، به دلیل وضع نامناسب آموزش و پرورش و اصلاح نظریات گذشته تربیتی می‌باشد.
نمودار شماره ۱- مکتب فلسفی پراگماتیسم

نمودار شماره ۲- مکتب فلسفی ماهیت‌گرایی

نمودار شماره ۳- مکتب فلسفی پایدارگرایی

نمودار شماره ۴- مکتب فلسفی پیشرفت‌گرایی

سیاست‌های آموزشی

با توجه به مطالب فوق که درباره فلسفه تربیتی آموزش و پرورش آمریکا بود اکنون به سیاست‌ها و ساختارهای آموزشی امروزی آمریکا می‌پردازیم. در آمریکا هیچ سیاست ملی در خصوص نحوه برخورد با تفاوت‌های توانایی دانش آموزان وجود ندارد. در عوض مدارس محلی در مناطق گوناگون و رؤسای مدارس فعالیت‌هایی را انجام می‌دهند که مبتنی است بر تفاوت‌های فردی، تصورات آنها از نیازهای

آموزان انجام می دهند. اگرچه نوع این اقدامات در مدارس مختلف تفاوت دارد. در فعالیتهای مرتبط با یادگیری مشارکتی، تکلیف شب، نمره دهی و آموزش کامپیوتری نیز تفاوت رویکردهایی در خصوص تفاوت سطح توانایی های دانش آموزان وجود داشته است. یادگیری مشارکتی به این صورت که دانش آموزانی که یادگیری سریعتری دارند با آنهایی که یادگیری کندتری دارند در گروه های زوجی قرار داده شوند. بارها و بارها مشاهده شد که معلمان بر این باور بودند که این کار بر روی کل کلاس تاثیر مثبت داشته و فایده دارد.

دانش آموزان و همچنین منابع مالی آنها نیاز به آن دارند. خود مختاری کلی در سطح مدارس تنوع وسیعی را در برنامه های آموزشی موجب شده است. بسیاری از مدارس دولتی در ایالات متحده به دانش آموزانی خدمات آموزشی ارائه می کنند که از زمینه های اجتماعی و توانایی های متفاوتی برخوردار هستند. در تلاش برای مواجهه با چنین گستره متنوعی، گزارش های معلمان بر چندین استراتژی مبتنی است. استراتژی اصلی عبارت است از گروه بندی توانایی ها. این اقدامات از مدرسه ابتدایی آغاز می شود و جنبه کشوری دارد. کلیه مدارس چنین گروه بندی هایی را در خصوص تفاوت های موجود در سطح توانایی دانش

ارزشیابی تحصیلی	برنامه های آموزشی (موضوعات محور)	ساختار آموزشی
ارزشیابی بر اساس کسب مهارت و توانایی های فردی در برنامه های آموزشی است	زبان انگلیسی، متون قرائتی، مهارت های زبانی، آمار و ریاضیات، مطالعات اجتماعی، تاریخ و علوم	ابتدایی (۱۴ تا ۶) آموزش
سیستم نمره دهی بر اساس (A, B, F, ... حروف الفبای رومی)	متون خواندن، نوشتن، ریاضیات، علوم و روشهای علمی، هنر و موسیقی، بهداشت و تغذیه، تربیت بدنی، جغرافی، تاریخ ایالات متحده، زبان های خارجی	متوسطه (۱۵ تا ۱۸) آموزش
ارزشیابی مدرک تحصیلی متناسب با مقاطع تحصیلی (Master, Bachelor, ...)	بر اساس رشته تخصص محور هست اما ورود به Diploma آنها نیازمند داشتن دیپلم متوسطه) High School (و قبولی در امتحان عمومی به همراه آزمون زبان TOFEL انگلیسی	آموزش عالی

جدول شماره ۱- بررسی ساختار آموزشی آمریکا

کشور	تعداد روز های تحصیلی
آمریکا	۱۷۵ (میانگین میان ایالت ها)
کره ی جنوبی	۲۲۵
ژاپن	۲۲۳
چین	۲۲۱
انگلیس	۱۹۰
کانادا	۱۸۸

جدول شماره ۲- مقایسه روزهای تحصیلی آمریکا با سایر کشورها

کشور انگلستان

انگلستان و ویلز سرزمینی است دارای آداب و سنت‌های قدیمی و مردم این دیار علاقمند به حفظ موراثت فرهنگی و ابقای این سنت‌ها می‌باشند. تاریخ آموزش و پرورش انگلیس نیز خالی از این سنن نبوده است. تا اواخر قرن نوزدهم آموزش اجباری در انگلستان و ویلز وجود نداشته است. در سال ۱۹۴۴ قانون جدید آموزش و پرورش تصویب شد و دو شورای آموزش برای انگلستان و ویلز تعیین شد و مراحل تحصیلی به ۳ دوره‌ی ابتدایی، متوسطه، و آموزش اضافی تقسیم شدند.

کشور انگلستان از ۳ مقطع آموزشی ابتدایی (۵ تا ۱۱ سالگی)، آموزش متوسطه (۱۱ تا ۱۸ سالگی) و آموزش عالی (Tertiary) متشکل گردیده است. تقسیم بندی فوق برای انگلستان، ولز و ایرلند شمالی یکسان بوده و این در حالیهست که اسکاتلند از نظام آموزشی متفاوتی برخوردار می‌باشد. حضور در مراکز آموزشی برای کودکان ۱۶-۵ سال اجباری است.

آموزش پیش دبستانی در کشور انگلستان در مهدهای کودک و مدارس آمادگی به کودکان رده های سنی ۴-۲ سال ارائه می‌گردد. با وجودی که آموزش کودکان انگلیسی تا سن ۵ سالگی اجباری نمی‌باشد، با این حال بالغ بر ۹۶ درصد از کودکان رده های سنی ۴ سال و بالاتر در مراکز آموزشی پیش دبستانی ثبت نام می‌نمایند.

به طور کلی می‌توان گفت که بالغ بر ۹۰ درصد کودکان بریتانیایی رده های سنی ۵-۲ سال، از شرایط لازم جهت حضور در مراکز آموزش پیش دبستانی برخوردار می‌گردند. در مورخه نوامبر ۱۹۹۴، دولت انگلستان توجه عمده ای بر تأسیس اماکن آموزشی پیش دبستانی ویژه کودکان رده هاس سنی ۵-۲ سال متمرکز داشت. از جمله اصلی ترین اهداف مقطع آموزش پیش دبستانی می‌توان به توسعه مهارت های شناختی، فیزیکی، زبانشناسی، عقلانی، اجتماعی کودکان و شخصیتی کودکان رده های سنی ۵-۲ سال اشاره نمود. از مدارس پیش دبستانی کشور انگلستان تحت عنوان مراکز تضمین کننده سلامت فیزیکی و روانی کودکان یاد می‌گردد. گفتنی است که دوره های آموزشی پیش دبستانی که توسط دواپر محلی آموزش و پرورش

LEA ارائه می‌گردند، ۵ روز در هفته از ساعت ۹ صبح تا ۳ بعد از ظهر دایر می‌باشد. مراکز پیش دبستانی خصوصی نیز معمولاً از ساعت ۷/۳۰ تا ۶ بعد از ظهر در سراسر سال به ارائه خدمات آموزشی پیش دبستانی مبادرت می‌نمایند. دانش آموزان مراکز آموزش پیش دبستانی مطابق سن و با توجه به ابعاد کلاس ها گروه بندی می‌گردند. مطابق قانون مصوب سال ۱۹۸۹، ویژه آموزش کودکان، حضور حداقل ۲ کارمند برای تعداد ۲۶ کودک در مهدهای کودک و ۲ کارمند برای تعداد ۲۰ کودک در کودکستان ها ضروری است. این درحالی است که این میزان در مهدهای کودک روزانه، به نسبت ۱ به ۸ تقلیل می‌یابد. خدمات آموزش پیش دبستانی در کودکستان و مهدهای کودک کشور ایرلند به شهروندان ایرلندی ارائه می‌گردد. طبق خط مشی جدید دولت ایرلند تا سال ۲۰۰۴، تدارک عمده آموزشی به این مقطع آموزشی تعلق خواهد گرفت. طبق آمار به دست آمده طی سال های ۹۳ - ۱۹۹۲، تعداد مدارس پیش دبستانی کشور ایرلند بر ۸۸ مدرسه تمام وقت، تعداد معلمان و مربیان آموزشی پیش دبستانی بر ۱۶۴ مربی و تعداد کودکان ثبت نامی بر ۴۵۰۰ نفر بالغ می‌گردد.

اجرای طرح توسعه آموزش پیش دبستانی در ایرلند شمالی به احداث بیش از ۹۰۰ مرکز جدید آموزشی ظرف مدت ۴ سال منجر گردیده است. از جمله مهم ترین مشخصه دوره آموزشی پیش دبستانی در ایرلند که وجه تمایز این کشور با کشور انگلستان نیز محسوب می‌گردد می‌توان به اجباری نبودن حضور کودکان در مراکز آموزش پیش دبستانی اشاره نمود. لازم به ذکر است که ارزیابی عمل کرد طرح توسعه آموزش پیش دبستانی در ایرلند توسط بنیاد کودکان ایرلندی EU و سازمان تأمین اجتماعی ایرلند صورت می‌گیرد. بیش از ۵ میلیون پوند طی مدت ۵ سال اخیر توسط بنیاد کودکان ایرلندی EU جهت مراقبت از کودکان ایرلندی و احداث تعداد ۱۰۰ کلوپ بازی در نواحی مختلف کشور اختصاص یافته است. احداث مراکز تفریحی مذکور امکان فعالیت والدین کودکان رده های سنی ۵-۳ سال را فراهم آورده است. گفتنی است که با اختصاص بودجه مازاد ۱۰ میلیون پوندی به بنیاد کودکان ایرلندی EU، بالغ بر ۱۲۰۰۰ مرکز مراقبتی کودکان در اماکن غیر آموزشی (خارج از مدارس) احداث گردیده است.

❖ دانش زبان و سواد؛

❖ توسعه توانایی های ریاضی؛

❖ ایده های کلی در مورد طبیعت و جامعه؛

❖ تربیت بدنی و زیبایی شناسی.

کشور فرانسه

ملاحظات علمی فرانسه

شهر فرانسه پس از ایالات

متحده آمریکا، ژاپن و آلمان در ردیف چهارم کشورهای پیشرفته جهان قرار داشته و ۲/۴٪ تولید ناخالص داخلی را به مقوله پژوهش و توسعه اقتصادی داده است کشور فرانسه همچنین به تولید ۴/۷٪ انتشارات علمی جهان و ۱۶/۸٪ انتشارات اتحادیه اروپا مبادرت می نماید. مرکز پژوهش های ملی فرانسه با تعداد ۱۸ هزار محقق و پژوهشگر بزرگترین مرکز پژوهش اروپا محسوب می شود. ترویج زبان فرانسه به عنوان زبان ملی و آموزشی اصلی ترین سیاست آموزشی دولت فرانسه محسوب می شود، هدف از اجرای چنین سیاستی مبارزه با زبان انگلیسی در جهان نبوده بلکه حفظ سیستم چند زبانی و چند فرهنگی جهانی در کشور فرانسه می باشد.

ساختار نظام آموزشی فرانسه

بر مبنای دو محور اصلی پایداری و پویایی بررسی می گردد در محور پایداری ((سیاست های آموزشی و قوانین مصوب در جهت دستیابی به وضعیت مطلوب و در محور پویای نو سامانی ساختارها و استقرار زیرساخت ها اهداف و عملکرد و وضعیت موجود نظام آموزشی کشور مورد توجه قرار گرفته است)) محور پویایی ((بر مفهوم تداوم در حفظ ارزش های سه گانه جمهوری یعنی برابری، برادری و آزادی تاکید دارد)). مقاطع آموزش پیش دبستان ابتدایی و کالج های دانشگاهی سه مقطع اصلی آموزش در کشور فرانسه را تشکیل داده است ، اکنون بالغ بر ۱۳ میلیون دانش آموز در مدارس کشور فرانسه به تحصیل مبادرت می نمایند و نظام آموزشی کشور یکپارچه است. (ماشینیچی، ۱۳۹۷)

ساختار آموزشی در دوران پیش دبستان

حضور در دوره های آموزش پیش دبستان در کشور فرانسه اختیاری و رایگان است و به منظور آموزش کودکان

آموزش پیش دبستانی در انگلستان

بریتانیایی ها ملتی هستند که به شدت از تاریخ و سنت های خود محافظت می کنند. این رویکرد در آموزش زبان انگلیسی نیز به کار می رود، که با موفقیت روش های توسعه مدرن و همه بهترین هایی را که در طول قرن ها توسط معلمان و مربیان در مدارس سطوح مختلف انباشته شده است، ترکیب می کند.

آموزش پیش دبستانی در انگلستان دارای منابع و تکنیک های مفید غنی است. به طور سنتی در سن ۲-۳ سالگی شروع می شود. اگرچه این مرحله آموزشی اجباری نیست، اما بیشتر والدین ترجیح می دهند فرزندان خود را در این سن به پیش دبستانی بفرستند و در سن پنج سالگی بچه های خردسال دانش آموز می شوند.

آموزش بریتانیا "از سه تا پنج"

این جنبه در سطح ایالتی تنظیم می شود: برنامه دولت آموزش رایگان پیش دبستانی را برای کودکان از سه سالگی فراهم می کند. هر شهروند حق ۳۸ هفته مطالعه در سال، ۱۵ ساعت در هفته را دارد. برای اطمینان از این حق، والدین کوپن های دولتی برای نگهداری کودک در مهدکودک دریافت می کنند. در عین حال، هر خانواده می تواند آن را هر طور که می خواهد خرج کند، یا به عنوان پرداخت کامل برای آموزش در یک موسسه پیش دبستانی دولتی یا به عنوان کمک مادی برای پرداخت هزینه یک مهدکودک خصوصی یا تجاری گران تر استفاده کند.

توجه به این نکته حائز اهمیت است که همه مؤسسات شرکت کننده در برنامه باید به برنامه ها و روش های ارائه شده توسط وزارت آموزش بریتانیا پایبند باشند - اما آنها مجاز هستند تغییرات خود را در برنامه اصلی ایجاد کنند تا فرآیند آموزشی را بر روی فعالیت های خاص متمرکز کنند (به عنوان مثال ، یادگیری چندین زبان).

در مهد کودک انگلیسی نکته اصلی فرآیند یادگیری است، بنابراین نه تنها در یک زمان خاص، بلکه به طور مداوم انجام می شود.

آموزش پیش دبستانی که توسط برنامه دولتی در بریتانیا تنظیم می شود باید موارد زیر را ارائه دهد:

❖ رشد فردی و عاطفی کودک؛

❖ مهارت های اجتماعی او، توانایی برقراری

ارتباط؛

رده‌های سنی ۲ تا ۵ ساله در نظر گرفته شده است. اقداماتی نیز در خصوص اولویت احداث مدارس مذکور در نواحی محروم اجتماعی صورت گرفته، هدف جدید وزارت آموزش و پرورش و فناوری فرانسه از ارائه دوره‌های آموزش پیش دبستانی، ارتقا توانمندی‌های کودکان در جهت شکل دهی به شخصیت اجتماعی آنان است. (همان)

مدارس عمومی پیش دبستان توسط شهرداری‌ها اداره و احداث می‌شود و مدارس خصوصی هم به دریافت وجه مبادرت می‌ورزند.

قانون اصلاحیه آموزشی در سال ۱۹۸۹ کودکان فرانسوی رده سنی ۳ سال از امکان حضور در مهدهای کودک برخوردار می‌باشند در مهدهای کودک کشور فرانسه از تخصص سرباز معلمان جهت آموزش کودکان استفاده می‌شود، چرا که خدمت سربازی در حال حاضر در کشور فرانسه به حالت تعلیق درآمده است.

سیاست‌های آموزشی

مهمترین سیاست آموزشی مقطع پیش دبستانی فرانسه بر این اساس استوار است که مراکز پیش دبستانی به عنوان ابزاری جهت برخورداری از برابری فرصت محسوب می‌شود چرا که کودکان از طریق به کارگیری زبان و توسعه این وسیله ارتباطی به آماده‌سازی خود در جهت پرداختن به تمرینات ذهنی که لازمه موفقیت در مقاطع آموزش ابتدایی و کالج است مبادرت می‌نمایند.

اهداف آموزشی در مقطع پیش دبستانی

۱. بیداری حواس و رشد عاطفی کودکان به ویژه کودکان متعلق به خانواده‌های کارگران و مهاجرین
۲. پیشگیری از افت تحصیلی کودکان طی سنوات آموزش پایه
۳. توسعه کلیه امکانات بالقوه کودک در جهت شکل پذیری شخصیت و فراهم سازی فرصت کسب موفقیت در تحصیل
۴. رشد هوشی حسی حرکتی و ذهنی کودکان
۵. رشد ارتباطات غیرکلامی (بیدارسازی حس زیبایی شناختی و درک هنری) کلامی (کیفیت کلام و تمرین زبان)
۶. آگاهی نسبت به زمان و مکان

۷. مشارکت در تشخیص نارسایی‌های حسی حرکتی و ذهنی و فراهم سازی امکان درمان به موقع این قبیل نارسایی‌ها

۸. آموزش مهارت و تمرینات لازم در جهت مشارکت مثبت کودکان در زندگی اجتماعی آموزشی و ارزشیابی تحصیلی فعالیت‌های مقدماتی آموزشی در مقطع آموزش پیش دبستانی به رشد اولیه کودکان و آمادگی آنان جهت حضور در مدارس ابتدایی منجر می‌شود.

گروه علمی و فنی و فعالیت‌های آموزشی، ارتقا دهنده سطح ارتباطات و مهارت‌های شفاهی و نوشتاری کودکان است برای کودک اجرای بازی‌های مختلف از نقش مهمی برخوردار است که این امر بدین معنا نیست که در مراکز مذکور تدریس وجود ندارد.

وزارت ملی آموزش به مسئولیت رسیدگی و نظارت و آموزش نواحی کشور قرار دارد بر فعالیت‌های اداری و آموزشی نظارت می‌نماید، شورای مدرسه بازدید حداقل یکبار در طول ترم از مدارس کشور مبادرت می‌کند و شورای مذکور همچنین به ارائه نظرات در خصوص قوانین داخلی مدارس و تعیین برنامه‌های آموزشی هفتگی مبادرت می‌کند این تیم تعیین می‌کند که کودکان ملزم به ثبت نام در مدارس ابتدایی هستند و یا باید در سیستم آموزشی پیش دبستان باقی بمانند از آنجایی که مدارس پیش دبستانی از نقش پیچیده‌ای در سیستم آموزشی کشور فرانسه برخوردار هستند از این رو مدرسین مراکز مشابه مدرسین مراکز ابتدایی دوره‌های آموزشی ویژه را گذرانده‌اند و پس از گذراندن دوره سه ساله آموزشی یک و دو ساله تربیت معلم مبادرت می‌نمایند. (سایت رشد)

نقاط ضعف و قوت آموزش

یک سوم کودکان فرانسوی به آغاز دوران آموزش از رده سنی دوسال مبادرت نموده و تمامی کودکان رده سنی ۳ سال رهسپار مراکز آموزش پیش دبستانی شده و مراکز آموزش پیش دبستانی عمومی که در آن بر آموزش مهارت‌های سواد و زبان تاکید می‌گردد، رایگان و برای همکاران قابل استفاده می‌باشد اما با این حال افزایش نرخ مولید در کشور فرانسه سبب وارد آمدن فشار بر پیکره نظام آموزشی کشور منجر شد. آموزش پیش دبستانی با کاهش فضای آموزشی برای ۵۴ هزار کودک مواجه شدند.

مراکز آموزشی پیش دبستان فرانسه با زمین بازی تفاوت دارند چراکه در این قبیل مراکز سواد و مهارت‌های

- آموزش ابتدائی از سن ۷ سالگی (برای ۵ تا ۷ سال)
- آموزش متوسطه مقدماتی از سن ۱۳ سالگی (برای ۳ سال)
- آموزش متوسطه تکمیلی، از سن ۱۶ سالگی (برای مدت ۲ سال)
- آموزش کالج ، یا مقطع ششم، از سن ۱۸ سالگی (برای مدت ۱ تا ۱/۵ سال)

◆ آموزش عالی

- دوره کارشناسی ، از ۲۰ سالگی (برای ۳ تا ۵ سال)
- دوره کارشناسی ارشد و دکتری (به مدت ۱ تا ۵ سال)

در نظام آموزش مالزی، مؤسسات دولتی و مؤسسات خصوصی مشارکت دارند. آموزش دوره ابتدائی و متوسطه در بخش دولتی رایگان می‌باشد، بخش اعظم آموزش ابتدائی و متوسطه برای کودکان مالزیایی توسط مدارس دولتی یا عمومی تأمین می‌گردد، لیکن بخش خصوصی نقش به‌سزایی در آموزش عالی کشور ایفا می‌نماید، اما سطح همکاری بخش خصوصی در مقاطع ابتدائی و متوسطه بسیار اندک است.

برنامه‌های آموزشی ملی مقاطع ابتدائی و متوسطه، به آماده سازی دانش‌آموزان جهت شرکت در آزمونهای عمومی مشترک پایان دوره‌های آموزش ابتدائی و مقدماتی و تکمیلی متوسطه منتهی می‌گردد.

(زبان مالایایی) زبان ملی کشور مالزیست. این در حالی است که یادگیری زبان انگلیسی در مدارس اجباری است. در مقابل چند ملیتی بودن کشور مالزی و وجود مدارس مختص به نژادهای غیر مالزیایی به بهره‌گیری از زبانهای " ماندارین " و " تامیل " بعنوان زبان‌های آموزشی منجر شده است

اجتماعی از طریق فعالیت‌های گوناگون ارائه می‌شود و کلاس‌های هفتگی ۲۶ ساعت برگزار میگردد با وجودیکه آموزش از رده سنی ۶ ساله اجباری بیش از ۹۹ درصد کودکان فرانسوی از رده سنی ۳ سال وارد مدرسه می‌شوند این موضوع یعنی یک سال زودتر از موعد مقرر دانش‌آموزان به تحصیل می‌پردازند ، آموزش دوره های ابتدایی طی دو دوره به شرح زیر برگزار می‌گردد:

الف) دوره یادگیری پایه که سال آخر مقطع آموزش پیش دبستانی آغاز و تا دو سال اولیه آموزش ابتدایی ادامه دارد

ب) دوره عمیق سازی آموزشی که طی سه سال آخر مقطع ابتدایی ارائه شده و به کالج منتهی می‌شود گذراندن دوره های ابتدایی برای کلیه کودکان فرانسوی رده سنی ۶ سال اجباری و رایگان است مدت آموزش به طور متوسط ۵ سال تا رده سنی ۱۱ سال به طول می‌انجامد گردید.(همان)

کشور مالزی

ساختار آموزشی

از آنجائیکه آموزش،

در زمره اولویت‌های

اساسی دولت مالزی می‌باشد از این رو سالانه مبالغ کلانی از بودجه ملی به اهداف آموزشی این کشور اختصاص می‌یابد. تحصیل در مقاطع ابتدائی و متوسطه برای کلیه دانش‌آموزان رده های سنتی ۷ تا ۱۷ سال رایگان می‌باشد. سن ورود به سال اول ابتدائی ۷ سالگی است. سن فارغ التحصیلی دانشجویی نیز، ۲۲ سالگی است. بالغ بر ۹۷٪ کودکان رده سنی ۷ سال مالزیایی در سیستم آموزشی دولتی، مشغول به تحصیل می‌باشند. نرخ افراد باسواد کشور مالزی بالغ بر، ۹۳٪ می‌باشد که از جمله بالاترین ارقام افراد با سواد دنیا، به شمار می‌آید. در آینده‌ای نه چندان دور دولت مالزی به اجباری سازی آموزش ابتدائی برای کودکان مالزیایی مبادرت خواهد کرد.

نظام آموزشی مالزی تمامی مقاطع آموزشی از مقطع پیش دبستانی تا مقطع آموزش عالی را به شرح ذیل تحت پوشش قرار می‌دهد:

- آموزش پیش دبستانی از سن ۵ سالگی (برای ۲ تا ۳ سال)

آموزش پیش دبستانی

ساختار آموزشی

از آنجائیکه نقشی برنامه‌های آموزشی مراحل آغازین کودکی در آماده سازی کودکان جهت مراجعه با مسائل و مشکلات آتی بسیار مهم است. از این روی در کشور مالزی دو مؤسسه به فعالیت در این زمینه مبادرت می نمایند که از آن جمله می توان به مراکز مهد کودک و مراکز آمادگی اشاره نمود، مهد کودک به محلی اطلاق میگردد که از تعداد چهار کودک یا بیشتر در مقابل دریافت مزد در آن محل مراقبت می گردد. گفتنی است که این مراکز کودکان زیر چهار سال را نیز می پذیرند. خود این مراکز، به دو دسته مراکز خانگی و مراکز غیر خانگی تقسیم می شوند. مراکز خانگی به پذیرش کمتر از ۱۰ کودک و مراکز غیر خانگی نیز به پذیرش بیش از ۱۰ کودک مبادرت می نمایند. این مراکز به صورت نیمه وقت یا تمام وقت به مراقبت از کودکان می پردازند. آموزش پیش دبستانی دوره آمادگی دوره غیر رسمی و اختیاری ویژه کودکان رده سنی چهار سال تا پنج سال است. طول مدت آن یک تا دو سال است. مراکز فوق که عمدتاً به صورت خصوصی اداره میگردند از تراکم بیشتری در مراکز شهری برخوردار می باشند. شهریه مراکز مذکور متفاوت بوده و اغلب با محاسبه هزینه ثابت و براساس نرخ تقاضا تعیین می گردد. کلاس‌های آمادگی ارائه شده توسط وزارت آموزش (MOE) و سازمان‌های دولتی نیز کودکان اقشار کم درآمد مراکز شهری و روستایی را از آموزش پیش دبستانی به صورت رایگان با حداقل شهریه برخوردار می سازد. اولویت پذیرش در این کلاس‌ها با افرادی است که از توان پرداخت شهریه مراکز پیش دبستانی خصوصی برخوردار نمی باشند. ماده قوانین مربوط به مراکز پیش دبستانی در قانون آموزشی مصوب سال ۱۹۹۶ وضع گردیده و برنامه‌های پیش دبستانی توسط تعدادی از وزارت خانه‌ها و سازمان‌ها و بخش خصوصی تدوین می گردد. دولت مالزی نیز تلاش نموده است با فراهم سازی امکانات و خدمات مورد نیاز از جمله امکانات آموزشی و بهداشتی و تغذیه مناسب، زمینه جذب و مشارکت کودکان در مراکز پیش دبستانی را فراهم نماید. آموزگاران مقطع پیش دبستانی تحت نظارت سازمان‌ها و مؤسسات ویژه تعلیم یافته و با روش‌ها و رویکردهای گوناگون به آموزش کودکان پیش دبستانی مبادرت می‌ورزند. دولت نیز به کمک

سازمان‌های مربوطه به بر طرف سازی نیاز مراکز پیش دبستانی به آموزگاران تعلیم دیده، مطالب آموزشی و منابع مالی مبادرت می‌نماید.

برنامه‌های آموزشی

برنامه های آموزشی مقطع آموزش پیش دبستانی بر فعالیت های کلاسی، فعالیت‌های گروهی، فعالیت‌های آزاد تفریحی مشتمل می گردد. طول دوره مقطع پیش دبستانی ۲ ساله بوده و مطابق با قانون مصوب سال ۱۹۹۶، به عنوان بخشی مستقیم آموزش ملی مطرح می باشد. تغییر کودکانها از برنامه های آموزشی ارائه شده که توسط وزارت آموزش و پرورش تبعیت نموده توسط بخش دولتی و خصوصی و تأمین اعتبار می گردند. کودکانها و مراکز پیش دبستانی مالزی خود عهده دار تأمین سال ۱۹۹۶ قسمت اعظم قانون مصوب کودکانها آژانسهای دولتی (۸۲٪ تمام مراکز، ۶۶٪ کل افراد ثبت نامی) و بخش خصوصی تأمین اعتبار می گردند. بالغ بر ۷۰٪ از کودکان مقطع پیش دبستانی در مدارس ابتدای حضور می یابند. ارزیابی استعداد و قابلیت کودکانی که، بخشی از برنامه مراکز پیش دبستانی است، غیر رسمی می باشد اما با این حال پیشرفت و رشد علمی کودکان در پرونده های آموزشی ثبت شده و در زمره سابقه آموزشی وی محسوب می گردد.

۱- فعالیت‌های کلاسی = ۹۰ دقیقه در داخل و خارج کلاس

۲- فعالیت‌های گروهی = ۶۰ دقیقه

۳- فعالیت‌های آزاد = ۳۰ دقیقه

۴- استراحت و غذا = ۳۰ دقیقه

اهداف آموزشی

از جمله مهم ترین اهداف مهدهای کودک و مراکز پیش دبستانی میتوان به موارد زیر اشاره نمود:

۱- کمک به والدین شاغل در جهت مراقبت بهینه از

کودکان آنان

۲- ارتقاء سطح استاندارد زندگی خانواده

۳- فراهم سازی زمینه و شرایط لازم برای آن دسته

از افرادی که به کودکان و فعالیت در مراکز مراقبتی

کودکان علاقمند می باشند.

۴- ارتقاء رشد دادن حب و علاقه شهروندان مالزیایی

به کشور

۵- معرفی زبان انگلیسی به عنوان زبان دوم آموزش

ب) طراحی و انتشار "راهنماهای تحصیلی ویژه آموزگاران و کمک مربیان درخصوص چگونگی فراهم سازی تجربیات گوناگون برای کودکان

ج) طراحی، تدوین و برنامه ریزی مناسب تبلیغاتی درجهت افزایش نرخ ثبت نامی کودکان درمهدای کودک

د) کسب اطمینان از روند نظارتی صحیح برنامه های آموزشی همزمان با تأسیس مراکز پیش دبستانی (ر) افزایش روند همکاری و هماهنگی میان سازمانی بین نهادهای دست اندرکار حوزه آموزش کودکان (ز) همگامی و هماهنگی با پیشرفت و تحولات فن آوری اطلاعاتی و فرآیند توسعه جهانی در حوزه آموزش کودکان

س) تحت پوشش قرار دادن حداقل ۸۰ درصد کودکان رده های سنی ۵-۴ سال تا سال ۲۰۰۳ (ش) ارتقاء کیفیت راندمان آموزش پیش دبستانی همگام با اجرای خط مشی های آموزش (ص) افزایش نرخ معلمین و مربیان مقطع آموزش پیش دبستانی از ۱۲۴۰ نفر به ۱۷۳۴۰ نفر طی سال ۲۰۰۳

دستاوردهای آموزشی

روند رو به رشد مشارکت کودکان و شمار مراکز مراقبتی خردسالان نشان می دهد که طی سال های ۱۹۹۸-۱۹۹۰ در مؤسسات مختلف و متعدد عمومی از کودکان ثبت نام به عمل آمده است. سطح بالای مشارکت در مراکز مراقبتی کودکان طی سال های ۱۹۹۸-۱۹۹۰ همچنین بیانگر افزایش آگاهی والدین نسبت به اهمیت ترقی و تعالی کودکان خود در سنین خردسالی است. به همان نسبت که والدین از وضعیت مالی و رفاهی مطلوبتری برخوردار می گردند، نیاز به تجهیز کودکانشان به مهارت های مختلف جهت مقابله با زندگی در آینده نیز افزایش می یابد.

نهادهای مرکزی

با وجود اجباری نبودن آموزش پیش دبستانی در مالزی، اکثر کودکان مالزیایی، به آغاز دوره آموزشی خود از دوره پیش دبستانی (۴ تا ۵ سالگی) در کودکانهای خصوصی یا دولتی مبادرت می نمایند. وزارت آموزش مالزی نهاد دولتی است که به ارائه، دستورالعملهای لازم و برنامه های درسی مؤسسات آموزشی پیش دبستانی مبادرت می نماید. علاوه بر این مراکز پیش دبستانی بین المللی

۶- بهره گیری همگانی از زبان ملی

۷- عمل به ارزشهای مقدس

۸- رشد بدنی

۹- آموزش علوم اخلاقی

۱۰- ترویج مطالعات اسلامی

۱۱- ارتقاء رشد عاطفی - اجتماعی شهروندان مالزیایی

۱۲- ارتقاء رشد شناختی شهروندان مالزیایی

۱۳- رشد اعتماد به نفس شهروندان مالزیایی

هدف اصلی مراکز آموزش پیش دبستانی در مالزی فراهم سازی زمینه و پایه های محکم برای آموزش رسمی است. تمامی مراکز پیش دبستانی متعهد به اجرای برنامه های درسی تعیین شده توسط وزارت آموزش می باشند. موضوعات درسی مراکز آموزش پیش دبستانی که در راستای آموزش ملی است، کودکان را قادر می سازد تا مهارت های ارتباطی و اجتماعی اولیه و سایر مهارت های مثبت جهت آمادگی برای حضور در مدارس ابتدائی را فرا گیرند. به طور کلی می توان گفت که آموزش پیش دبستانی در کشور مالزی به منظور تقویت و توسعه مهارت های اجتماعی، مهارت های عقلانی، مهارت های فیزیکی، مهارت های معنوی، مهارت ها و ارزش های زیبا شناختی (خلاقیت و ابتکار) طراحی گردیده است. برای هر یک از مهارت های فوق، اهداف مشخصی مد نظر می باشد عناصر مهارت اجتماعی بر ارتباط متقابل کودکان با محیط اطراف و مردم، رشد خودآگاهی مثبت، انضباط، مسئولیت های اجتماعی و برخورداری از دید مثبت نسبت به آموزش تأکید دارد. عناصر مهارت های عقلانی نیز بر درک محیط فیزیکی، مفاهیم، فضا، اعداد، الفبا، مقدمات نوشتن، خواندن و توانایی های زبانی تأکید دارد. عناصر مهارت های معنوی زیبا شناسی کودکان بر تلقین صفات نیک و اعتقاد به پروردگار و مهارت های زیبا شناختی نیز به تقویت حسی از طریق آموزش کاردستی، طراحی، موسیقی و حرکات، موزون تأکید دارد.

اصول آموزشی

از جمله مهم ترین اصول مراکز آموزش پیش دبستانی، که سازمانها و وزارت خانه های گوناگون درصد می باشند تا در پرتو همکاری ها و تشریک مساعی خود بدان دست یابند می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

الف) ارتقاء بهبود ساز و کارهای ارزشیابی تحصیلی

خصوصی نیز فعالیت دارند که تحت نظارت وزارت آموزش و پرورش مالزی به ثبت نام انحصاری از کودکان خارجی مبادرت می نمایند.

آمار تحصیلی

بیشترین تعداد مراکز پیش دبستانی از محل بخش توسعه جامعه وزارت اتحاد ملی و توسعه اجتماعی (۶۱/۸ درصد) و MOE (۱۰/۳ درصد) و ۴/۱۸ درصد از محل تامین اعتبارات است. بخش خصوصی تأمین اعتبار می گردند.

سهم تصمیم گیری مراکز مختلف بر مراکز پیش

دبستانی طی سال ۱۹۹۵

3/10%	MOE
8/61%	KEMAS توسعه اجتماعی
5/9%	بخش اتحاد ملی
4/18%	بخش خصوصی
100%	جمع کل

از سال ۱۹۹۱ تا سال ۱۹۹۴، داده‌های جمع آوری شده از سازمان‌های گوناگون مجری چنین برنامه‌هایی، بی‌ثبات بوده است. این در حالی است که به کارگیری سیستم مؤثرتر جهت جمع‌آوری (داده‌ها) به دستیابی به داده‌های با ثبات‌تری منجر گردیده است که از سال ۱۹۹۵ شاهد آن هستیم. در سال ۱۹۹۵، افزایش مستمر نرخ ثبت نام ناخالص کاملاً مشهود می باشد، نکته قابل ذکر آن که نرخ ثبت نام مدارس پیش دبستانی که در نمودار فوق لحاظ گردیده، منحصرأ مختص به مراکز پیش دبستانی دولتی و عمومی و نه خصوصی می باشد. ارقام مذکور حکایت از آن دارد که از سال ۱۹۹۱، در جهت دستیابی به اهداف آموزشی همگانی کلیه کودکان، شاهد افزایش چشمگیر نرخ ثبت نام کودکان در مدارس پیش دبستانی بوده‌ایم. دولت مالزی امیدوار است که با دستیابی چنین روند فزاینده‌ای که در نرخ ثبت نام ناخالص بوجود آمده است، ظرف سال‌های آتی نرخ ثبت نام ۱۰۰ درصدی دست یابد.

از جمله مسائل و موضوعاتی که مورد توجه خاص سازمان یونسکو قرار گرفته است می توان به لزوم برخورداری کلیه اشخاص از آموزش همگانی صرف نظر از جنسیت و قومیت آنان اشاره نمود. در کشور مالزی نیز نوع

جنسیت جهت ورود به هر نوع برنامه‌های مختلف توسعه آموزشی از جمله آموزش در طی مراحل آغازین زندگی محدودیت‌زا نمی باشد. آمار نشان می‌دهد که از سال ۱۹۹۱ تا سال ۱۹۹۷، نرخ حضور دختران در مراکز پیش دبستانی افزایش یافته و در چنین برنامه‌هایی هیچ گونه تبعیض جنسی وجود نداشته در دیگر مراحل و مقاطع آموزشی نیز چنین وضعیتی مشهود و مورد تأیید و توجه وزارت آموزش و پرورش بوده است. طبق آمار مذکور نرخ ورودی دختران به مراکز پیش دبستانی اندکی از پسران بیشتر بوده که بسیار ناچیز می باشد. در حال حاضر هیچ گونه داده دقیق و مطلق وجود ندارد که بتوان بر اساس آن نرخ ورودی‌های جدید پایه اول ابتدایی برخوردار از اشکال مختلف برنامه‌های سازمان یافته پیش دبستانی آموزشی را محاسبه و تعیین نمود. این در حالی است که از جمله ضرورت‌های ارزیابی آموزش همگانی طی سال ۲۰۰۰ دسترسی به داده‌های دقیق در این رابطه بوده است. نرخ ورودی‌های کلاس اول برخوردار از آموزش پیش دبستانی از طریق بررسی نرخ تعداد کودکان ثبت نامی مراکز پیش دبستانی بین رده سنی چهار تا پنج سال بین سالهای ۱۹۹۲ تا ۱۹۹۸ بدست آمده است. به این ترتیب غیر عادی نمی باشد. که برخی اوقات تحلیل ورودی‌های جدید کلاس اول با شکلی از آموزش پیش دبستانی در سطح ایالتی بیش از صدر صد از ورودی‌های جدید کلاس اول را نشان می‌دهد. این وضعیت می‌تواند هم‌چنین به دلیل حرکت مهاجرتی خانواده‌ها از یک منطقه به منطقه دیگر باشد.

درصد بالای ورودی‌های کلاس اول که به نوعی از فعالیت‌های آموزشی پیش دبستانی برخوردار بوده اند. نشان دهنده این حقیقت است که اولیاء به صورت فزاینده‌ای از اهمیت آموزش طی سالهای آغازین شکل گیری کودکانشان آگاه می باشند. فعالیت و حضور کودکان در مدارس پیش دبستانی شروع مثبتی جهت پیشرفت آتی تحقیقاتی که از سوی وزارت آموزش با همکاری یونیسف طی سال ۱۹۹۷ به عمل آمد، نشان می‌دهد که آن دسته از دانش آموزان مدارس ابتدایی که قبلاً به تجربه آموزش پیش دبستانی مبادرت نموده اند، از عملکرد بهتر برخوردار بوده اند.

ریاضیات و علوم پایه تکیه دارد. طول این دوره ۶ سال بوده و کودکان رده های سنی ۱۱-۶ سال را دربر می گیرد. گرچه آموزش در مالزی اجباری نیست، اما رایگان بودن آموزش ابتدائی در مالزی سبب شده است که شاهد ثبت نام و حضور گسترده کودکان رده های سنی ۶ تا ۱۱ سال در مدارس ابتدائی دولتی باشیم. علاوه بر این، در قالب برنامه های آموزشی مدارس ابتدائی، دست یابی به فرصت های مساوی آموزشی برای تمامی کودکان مناطق دور افتاده و روستائی میسر گردیده است. در این مقطع، دو نوع مدرسه (دولتی و چند ملیتی) به فعالیت می پردازند. وسیله ارتباطی در مدارس ملی کشور، زبان رسمی کشور مالزی، می باشد با این حال، یاد گیری زبان انگلیسی در مدارس اجباری است. علاوه بر این زبانهای چینی و تایلندی نیز مورد استعمال می باشد. به طور کلی می توان گفت که یاد گیری زبانهای انگلیسی و مالزیایی در زمره دروس اجباری و یاد گیری سایر زبان ها در زمره روی اختیاری این مدارس محسوب می شود.

ساختار آموزش ابتدایی

آموزش ابتدائی

سیاست های آموزشی

سیاست وزارت آموزش در خصوص حوزه آموزش ابتدایی آن است که کلیه مدارس کشور یک نوبته گردد. چرا که مدارس دو نوبته باعث کاهش زمان آموزش، بهم خوردن فعالیت های درسی و فوق برنامه و ایجاد کننده مشکلاتی برای دانش آموزان مستقر در مناطق دور افتاده می باشند. این مسئله هم چنین بر روند آموزشی و یادگیری تاثیر دارد. طبق آمار بدست آمده طی ژوئن سال ۱۹۹۹ تعداد ۱۲۱۹ مدرسه ابتدایی از مجموع ۷۱۶۴ مدرسه و تعداد ۸۳۱ مدرسه متوسطه از مجموع ۱۶۰۱ مدرسه دو نوبته بوده اند.

ساختار آموزشی

آموزش ابتدائی عمومی در کشور مالزی به معنای آموزش ابتدائی رسمی است که بر فراگیری مهارت های خواندن و نوشتن و برخورداری از زیر ساختی مستحکم در

سال تحصیلی	تعداد مدارس	تعداد کل ثبت نامی	تعداد دختران ثبت نامی	تعداد کل معلمین	تعداد معلمین زن
۱۹۹۰	۶۸۲۸	۲۴۴۷۲۰۶	۱۱۹۰۴۱۱	۱۲۰۰۲۵	۶۸۱۳۰
۱۹۹۱	۶۸۵۹	۲۵۳۰۸۱۵	۱۲۳۰۴۵۴	۱۲۵۴۴۵	۷۱۵۶۹
۱۹۹۲	۶۸۹۱	۱۲۹۹۱۶	۱۲۸۵۳۵۷	۱۲۹۹۱۶	۷۵۵۴۲
۱۹۹۳	۶۹۱۲	۱۳۳۹۷۵	۱۳۱۹۶۱۴	۱۳۳۹۷۵	۷۸۸۶۹
۱۹۹۴	۶۹۳۲	۱۳۸۷۰۱	۱۳۴۵۱۷۵	۱۳۸۷۰۱	۸۱۹۷۸
۱۹۹۵	۶۹۹۳	۱۴۰۴۳۰	۱۳۷۶۹۵۸	۱۴۰۴۳۰	۸۳۶۴۰
۱۹۹۶	۷۰۷۵	۱۴۵۵۰۳	۱۳۸۶۴۹۰	۱۴۵۵۰۳	۸۷۸۶۰

اهداف آموزشی

هدف اصلی مقطع آموزش ابتدایی توسعه همه جانبه، متعادل و جامع جنبه های جسمی، احساسی، روحی و فکری دانش آموزان مالزیای است.

از جمله دیگر اهداف آموزشی مراکز آموزش ابتدایی کشور مالزی می توان به موارد ذیل اشاره نمود،

۱- تسلط بر زبان مالزیایی به عنوان زبان رسمی کشور

۲- تسلط بر مهارتهای اصلی زبان

۳- تسلط بر مهارتهای عمومی در زندگی روزانه بهره گیری صحیح از این قبیل مهارتها

۴- صحبت کردن، خواندن و نوشتن انگلیسی به عنوان زبان دوم

۵- کسب و جستجوی دانش

۶- رشد استعداد و خلاقیت دانش آموزان

۷- تسلط بر مهارتهای علمی و فنی

۸- تقویت حساست دانش آموزان نسبت به افراد و محیط

۹- تقویت رشد اعتماد به نفس در دانش آموزان

۱۰-علاقه مندی دانش آموزان به مشارکت در فعالیتهای فرهنگی و فعالیتهای نوع آورانه در راستای فرهنگ ملی

۱۱-توجه به سلامت ، بهداشت و تناسب بدنی دانش آموزان

۱۲-تقویت مهارت دانش آموزان در خواندن و تفسیر قرآن مجید

۱۳-تقویت اعتقاد و ایمان به خدا و انجام مراسم مذهبی در دانش آموزان

۱۴- تقویت و گسترش رفتار شایسته و عمل به ارزشهای والا

۱۵-افزایش نرخ ثبت نامی دانش آموزان از ۲/۸۹ میلیون نفر طی سال ۱۹۹۸ به ۲/۹۹ میلیون نفر طی سال ۲۰۰۳

۱۶-احداث بیش از ۷۰۰۰ کلاس جدید تا پایان سال ۲۰۰۳

۱۷- کاهش نرخ افت تحصیلی دانش آموزان به ویژه دانش آموزان مناطق روستایی و دور افتاده کشور

۱۸-احداث ۵۹ خوابگاه جدید دانش آموزی در مدارس کوچک روستایی در جهت سرویس دهی به ۱۱۲۰ دانش آموز روستایی کشور

۱۹-تجهیز ۲۲۲ مدرسه ابتدایی به سیستم کامپیوتر

طی مرحله نخست توسعه برنامه های آموزشی ۲۰-احداث ۲۰ مدرسه ابتدایی مجهز آزمایشگاه کامپیوتر

ارزشیابی تحصیلی

۲ نوع ارزشیابی رسمی در مقطع آموزش ابتدایی وجود دارد:

از نوع اول تحت عنوان آزمون برآورد مدرسه ابتدایی UPSR یاد می گردد که براساس جنبه های شناختی حول مهارتهای اساسی خواندن ، نوشتن و ریاضیات صورت گرفته و بر موارد درسی چون زبان مالایا ، زبان انگلیسی، علوم و ریاضیات علاوه بر این آزمون برآورد دیگری وجود دارد که بصورت آموزش دینی در خلال فرآیندهای تدریس صورت گرفته و نتیجه در ثبت می شود.

از نوع دوم تحت عنوان برآورد سطح ۱PTS = یادمی گردد که در سال ۱۹۹۶ برای نخستین بار معرفی شده و به عنوان آزمون استعداد مطرح می باشد مطابق چنین شیوه ای دانش آموزان سال سوم که بر مهارتهای پایه و دانش پایه تسلط دارند از جهش تحصیلی به سال ۵ برخوردار می گردند.شیوه مذکور در راستای سیاست جدید آموزش و پرورش دوره ابتدایی (۵ یا ۷سال) مشتمل می گردد . ارزشیابی دیگری تحت عنوان PKBS ارزشیابی بر اساس عملکرد دانش آموزان در مدارس می باشد. مطابق چنین شیوه ای در طول سال تحصیلی فرآیندهای یادگیری و تدریس به منظور ارزیابی پیشرفت دانش آموزان از نظر رشد، مورد بررسی قرار می گیرد .بهره گیری از چنین شیوه ای به معلم کمک می کند تا بنیه علمی دانش آموزان را تقویت نموده و به برنامه ریزی صحیح بپردازد.

سطح یادگیری دانش آموزان پایه ابتدایی با برگزاری آزمون PSAT به صورت کشوری سنجیده می شود. گفتنی است که این آزمون در پایان دوره ابتدایی در چهار موضع اصلی زبان ملی مالزی، زبان انگلیسی، ریاضیات و علوم برگزار می گردد. هدف PSAT سنجش آموخته های دانش آموزان در خواندن، نوشتن، مهارت های علمی و شمارش به زبان مالی یا زبان های دیگر (چینی و تاملیلی) است.

نتایج آزمون PSAT طی سالهای ۱۹۹۷-۱۹۹۴ جهت اندازه گیری میزان یادگیری دانش آموزان در سه حوزه اصلی

به نحوی که طبق آمار بدست آمده طی سال ۱۹۹۴ بالغ بر ۶۸/۹ درصد از کل دانش‌آموزان به گذار از سطح علمی تعیین شده در ریاضیات نائل آمده‌اند. عملکرد دانش‌آموزان در علوم تجربی برای نخستین بار طی سال ۱۹۹۷ مورد سنجش واقع گردید. یافته‌ها نشان می‌دهد که در این خصوص طی سالهای ۱۹۹۷ و ۱۹۹۸، ۲/۰ درصد پیشرفت داشته‌ایم. ۷۶/۳ درصد دانش‌آموزان طی سال ۱۹۹۷ و ۷۶/۵ درصد طی سال ۱۹۹۸ به گذار از سطح علمی تعیین شده در علوم تجربی نائل آمده‌اند.

مدارس ابتدایی

دو نوع مدرسه ابتدایی دولتی (مدارس ملی و مدارس چند ملیتی) در کشور مالزی وجود دارد. مدارس ملی به ارائه برنامه های آموزشی به زبان مالی مبادرت می نمایند. این در حالی است که آموزش در مدارس چند ملیتی یا به زبان "ماندرین" یا "تامیل" است. هر دو نوع این مدارس از طرح جدید مواد آموزشی تبعیت می نمایند. مطالب درسی سراسری که به طور کامل طی سال ۱۹۸۸ تدوین گردیده مستمرا مورد ارزیابی قرار گرفته و به منظور هماهنگی با پیشرفت‌های آموزشی و بر طرف سازی چالش‌های جدید، غنی تر و عمیق تر می گردد.

سرمایه گذاری آموزشی

خواندن، ریاضیات و نوشتن مورد استفاده قرار گرفته است. در این سالها نرخ بالای دانش‌آموزان ماهر در خواندن تا پایان کلاس ششم دوره ابتدایی مشهود می‌باشد. به طور کلی می‌توان گفت که نرخ مذکور هیچ‌گاه پایین تر از ۹۰ درصد نبوده است. نکته قابل ذکر این که نرخ موفقیت دختران در خواندن از پسران بالاتر بوده است که این امر خود به دلیل تفاوت بیولوژیک و رشد شناختی بیشتر دانش‌آموزان دختر نسبت به دانش‌آموزان پسر می‌باشد. که بیش از ۸۰ درصد دانش‌آموزان در سطح ملی از حداقل توانایی خواندن (درک مطلب) برخوردارند. این در حالی است که طی سال 1995 با کاهش مختصری در این خصوص روبرو بوده‌ایم طی سال ۱۹۹۴ بالغ بر ۹۵ درصد کل دانش‌آموزان از حداقل سطح تعیین شده برای خواندن بهره‌مند بوده‌اند که این میزان بر ۹۳ درصد طی سال ۱۹۹۵، ۹۶ درصد طی سال ۱۹۹۶ و حدود ۹۶ درصد طی سال ۱۹۹۷ بالغ گردیده است. همچنین سطح مهارت دانش‌آموزان در فرایند نگارش از رشد چشمگیر دانش‌آموزان مالزیایی طی سال‌های ۱۹۹۴ تا ۱۹۹۷ در این خصوص حکایت می‌کند. همانند سایر مهارت‌ها، عملکرد مثبت دانش‌آموزان مالزیایی در ریاضیات (مهارت‌های عددی) روند روبه رشدی را نشان می‌دهد.

سال تحصیلی	نرخ سرمایه گذاری جاری عمومی در آموزش ابتدایی بر مبنای درصد کل A سرمایه گذاری عمومی حوزه آموزش	نرخ سرمایه گذاری جاری عمومی بر آموزش ابتدایی B بر مبنای درصد	سرمایه گذاری جاری عمومی در آموزش ابتدایی بر مبنای درصد C و سرانه کل کشور GNP
۱۹۹۰	۴۰,۶	۱,۸	۱۳,۱
۱۹۹۱	۴۰,۷	۱,۸	۱۳,۲
۱۹۹۲	۴۱,۱	۱,۹	۱۴,۱
۱۹۹۳	۳۹,۴	۱,۸	۱۲,۹
۱۹۹۴	۳۹,۷	۱,۷	۱۲,۶
۱۹۹۵	۳۸,۶	۱,۵	۱۱,۳
۱۹۹۶	۳۹,۳	۱,۷	۱۲,۵
۱۹۹۷	۳۷,۵	۱,۴	۱۰,۸
۱۹۹۸	۳۸,۱	۱,۴	۱۱,۰
۱۹۹۹	۳۶,۵	۱,۴	۱۱,۱
۲۰۰۰	۳۶,۵	۱,۵	۱۱,۳

آمار تحصیلی

های موجود در میان نرخ ثبت نامی دانش آموزان دختر و پسر میتوان به سطح بالای حضور دانش آموزان دختر در مدارس آموزش ابتدایی بین سال های ۱۹۹۲ تا ۱۹۹۸ پی برد. تنها طی سال ۱۹۹۱ کاهش مختصری در میزان حضور دانش آموزان دختر نسبت به پسران مشهود بوده است که البته این موضوع نگران کننده نیست چرا که براساس سرشماری به عمل آمده طی سال ۱۹۹۱، کاهش جمعیت سنی بالای شش سال تا یازده سال در میان دختران در قیاس با پسران مشهود می باشد. در این سنین تعداد دانش آموزان دختر (۱۳۱۹۷۰۰ نفر) و تعداد دانش آموزان پسر (۱۳۹۳۸۰۰ نفر) بوده است.

ژاپن

به طور کلی تحصیلات اجباری در کشور ژاپن از سن ۶ سالگی و از مدارس ابتدایی آغاز می شود اما بیش از ۹۰ درصد دانش آموزان این کشور دوره پیش دبستانی را می گذرانند و به اعتقاد کارشناسان مقطع پیش دبستانی در کشور ژاپن از زنده ترین و پویا ترین مقاطع در نظام تعلیم و تربیت ژاپن است که حضور در آن اجباری است. در حال حاضر، مراکز پیش دبستانی در کشور ژاپن شامل کودکانستانها و مهدکودکهای روزانه می باشند که کودکانستانها تحت سرپرستی وزارت آموزش و مهدکودکها تحت نظر وزارت بهداشت و بهزیستی می باشند. مقطع آموزش پیش دبستانی در ژاپن حداکثر مدت زمان سه سال رده های سنی ۳-۶ سال به طول می انجامد. این مقطع آموزشی غیراجباری و غیررسمی بوده و با دریافت شهریه از والدین کودکان ارائه می گردد. هدف اصلی مراکز آموزش پیش دبستانی، پرورش ذهنی و جسمی کودکان در یک محیط مناسب آموزشی است. برنامه های آموزشی این مقطع نیز بر ۳۹ هفته آموزشی در سال و ۴ ساعت کلاسی روزانه تجاوز نمی کند. در کشور ژاپن حق انتخاب نوع مراکز پیش دبستانی اعم از مراکز نیمه وقت و یا مراکز تمام وقت برای همه افراد وجود دارد که در مراکز تمام وقت به دانش آموزان فرصت استراحت و فرصت تغذیه نیز داده می شود.

در کشور ژاپن والدین بیش از ۹۰ درصد دانش آموزان که فرزندان آنها در مراکز آموزشی قبل از دبستان درس می خوانند دل مشغول بخشی از هزینه های آنها هستند و در سال مبلغی بالغ بر ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰ دلار به عنوان شهریه و

در سطح ملی نرخ ورودی های مدارس ابتدایی طی سالهای ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۷ بالغ بر ۹۰ درصد بوده است. میزان ورودی ها در این سال ها بیانگر ظرفیت سیستم آموزشی در فراهم نمودن امکان دسترسی به آموزش ابتدایی است. طی سال ۱۹۹۵ شاهد جذب تقریباً صد درصدی دانش آموزان پایه اول در مدارس ابتدایی می باشیم. یک عامل به وجود آوردنده این فرایند ممکن است در نتیجه سیاست وزارت آموزش مبنی بر فراهم سازی آموزش همگانی برای کلیه شهروندان مالزیایی باشد. در اوایل دهه ۹۰ شکوفایی فضای اقتصادی کشور باعث مهاجرت افراد از کشورهای همسایه به منظور احراز شغل و شرایط زندگی بهتر گردید. در نتیجه وزارت آموزش ملزم به اجرای تعهدات خود را در جهت فراهم سازی امکانات آموزشی اولیه برای فرزندان مهاجران گردید که البته الزام به اجراء چنین تعهدی با یک سری مشکلات و دشواری هایی نیز همراه بوده است. جدول ذیل که نمایانگر نرخ ثبت نام کودکان غیر تبعه مالزی در مدارس ابتدایی است خود بیانگر تعهدات دولت در فراهم سازی آموزش همگانی برای کلیه افراد می باشد.

نرخ ثبت نام دانش آموزان خارجی در مدارس

ابتدایی طی سال های ۱۹۹۵ تا ۱۹۹۹

سال تحصیلی	میزان ثبت نام
1995	44380
1996	37750
1997	32649
1998	27707
1999	30258

افزایش مداومی در نرخ ثبت نامی دانش آموزان مقطع آموزش ابتدایی بین سال های ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۵ وجود داشته است. در صد ثبت شده ۹۳ در صد طی سال ۱۹۹۱، ۹۴ در صد طی سال ۱۹۹۲، ۹۵ در صد طی سال ۱۹۹۴ و ۹۶ در صد طی سال ۱۹۹۵ بوده است. این در حالی است که طی سال ۱۹۹۸، کاهش مختصری در نرخ ثبت نامی کودکان ثبت شده است که عوامل بسیاری من جمله تمایل اولیاء به ثبت نام فرزندانشان در مدارس خصوصی و سیاست سخت گیرانه اخیر دولت در باز گرداندن کارگران خارجی به کشور مادری خود نقش داشته اند. با در نظر گرفتن تفاوت

در کشور ژاپن نسبت به ایران دارای انعطاف پذیری بیشتری می باشد که این امر نشان دهنده توجه بیشتر کشور ژاپن به برنامه های آموزش پیش دبستانی نسبت به کشور ما می باشد. و کشور ژاپن نسبت به ایران به آموزش و پرورش پیش از دبستان خود بودجه بیشتری اختصاص می دهد. و همچنین مشارکت اولیا نیز با دولت در پرداخت هزینه ها در کشور ژاپن بیشتر از کشور ایران است که این امر نشانه همدلی دولت و ملت در بحث آموزش های پیش از دبستان در کشور ژاپن می باشد. و در مجموع فضای آموزش و پرورش پیش از دبستان در کشور ژاپن نسبت به کشور ایران رسمی تر است و حدود ۹۰ درصد افراد در کشور ژاپن دوره های آموزشی پیش دبستانی را می گذرانند.

هزینه های جانبی به مراکز پیش دبستانی پرداخت می کنند (آقازاده، ۱۳۸۹). که با توجه به مشارکت بالای اولیا در پرداخت هزینه ها می توان گفت که همدلی دولت و ملت در بحث آموزش پیش از دبستان در این کشور بسیار بالا می باشد.

آموزش پیش دبستانی در کشور ژاپن کودک محور و مبتنی بر اصل "آموزش کل فرد" است که بر رشد اجتماعی و عاطفی، دوستی و مسئولیت تمرکز دارد. دوره تحصیلی پیش دبستانی در سال ۱۹۸۹، آموزش و پرورش پیش دبستانی را از آموزش برنامه ریزی شده در کلاس به آموزش کودک محور با حداقل مداخله معلمان تغییر داد. کودکان مهارت های اجتماعی را از طریق بازی یاد می گیرند، در حالی که معلمان محیط های بهینه ای را برای رشد آنها ایجاد می کنند و فعالیت های آنها را زیر نظر دارند.

هدف از آموزش های دوره پیش دبستانی در کشور ژاپن این است که به تربیت کودکان کمک کند تا از نظر جسمی و روحی سالم و قوی باشند، نظم های اولیه زندگی و هنجارهای گروهی داشته باشند، حساس باشند و طبیعت را دوست بدارند، نسبت به دوستان متفکر باشند، خلاق باشند و در دستیابی به اهداف پایدار باشند. بر همین اساس بچه ها مهارت های بین فردی، قوانین گروهی و محبت را با بازی با دوستان می آموزند، با مراقبت از خرگوش ها و گیاهان مدرسه، محبت به حیوانات و گیاهان را پرورش می دهند و با نقاشی، کاردستی، آواز خواندن و رقصیدن، خلاقیت و توانایی های هنری خود را توسعه می دهند. معلمان دانش آموزان را در گروه های شش یا هفت نفره سازماندهی می کنند تا حس همکاری و مسئولیت پذیری در آنها ایجاد شود.

بررسی و مقایسه نظام

آموزش پیش دبستانی در کشور

ایران و ژاپن

تنوع مراکز پیش از دبستان در ایران نسبت به

کشور ژاپن کمتر است که این امر نشان دهنده توجه و برنامه ریزی بیشتر کشور ژاپن به آموزش و پرورش پیش دبستانی در مقایسه با ایران است. و به لحاظ محتوی آموزش دوره پیش دبستانی هر دو کشور ایران و ژاپن در وضعیت مطلوبی قرار دارند اما متوی آموزش پیش دبستانی

منابع

- سداوی، سعاد، (۱۳۹۶)، بررسی تطبیقی آموزش و پرورش پیش دبستانی در کشورهای آسیایی با محوریت کشورهای ایران، ژاپن، هندوستان، کره جنوبی، کنفرانس ملی روانشناسی تربیتی و برنامه ریزی و آموزش دبستان و پیش دبستان، شادگان
  - زندی، بهمن، فراهانی، ابوالفضل (۱۳۸۷). مطالعه تطبیقی وضعیت تربیتدنی آموزش و پرورش در ایران با کشورهای آمریکا و کانادا، نشریه علوم حرکتی و ورزشی، سال ۶، شماره دوازده، ص ۹۷-۱۰۹.
  - سایت سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی
  - آموزش و پرورش در انگلستان | سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی (oerp.ir)
  - مشرق (۱۳۹۶). معضلات نظام آموزشی آمریکا، باشگاه خبرنگاران
- جوان، <https://www.yjc.news/00QMek>
- Monbushō. 1998c. Yōchien Kyōiku Yōryō. Tokyo: Ōkurashō Insatsukyoku.

صاحب امتیاز:

جمعیت فرهنگیان جوان

مدیرمسئول:

علی فلاحتکار

هیئت تحریریه (به ترتیب حروف الفبا):

فرانک آرامی ، مسعود اخگر ، مبین بابایی ،
محمد باقری ، آرزو رشیدی ، ضیاءالدین سالاری ،
امیرحسین سلطانی فلاح ، امیر سلیمانی ،
زهرا صیادی انار ، شاهین کیارش پور ،
پوریا گلپایگانی ، زینب ملک محمدی ، علی مصباح ،
زهرا نجفی

گرافیک و صفحه‌آرایی:

امیرمحمد شیرخدا ، سجاد رئیسی ،

هلیا اسماعیلی

- کاظم، محمد، مدیران فهیم و مفاهیم اساسی
- صبوری، منوچهر، جامعه شناسی سازمانها ص ۱۱۳
- اقتداری، علی محمد، سازمان و مدیریت
- عباس زادگان، سید محمد، مکاتب و مبانی مدیریت، ص ۱۶۰ و ۱۵۷
- حاجی کریم نظری، جعفر؛ اولین سخن ، ۱۳۸۸، تهران ، نظری
- شریعتمداری، علی ؛ اصول تعلیم و تربیت ، انتشارات دانشگاه تهران ، ۱۳۹۸
- نقیب زاده جلالی ، میرعبدالحسین، بلاغت، سید رضا ؛ ؛ دموکراسی و تعلیم و تربیت، آوای نور ، ۱۳۹۲
- آموزگار ، محمد حسن؛ تربیت از دیدگاه اسلام، ۱۳۶۰، بنیاد انتقال به تعلیم و تربیت اسلامی
- فلسفه تعلیم و تربیت ، اکرم سلاطینی اسلامی ، کنفرانس ملی فقه ، حقوق و روان شناسی ، ۱۳۹۵
- حمزه علی نصیری ، ۱۳۹۶، دستگاه تعلیم و تربیت و نیاز به بازنگری بنیادی در مفهوم «تربیت»، دو ماهنامه چشم انداز ایران، ۱۰۴، ۸۲
- شکوهی، محسن؛ تعلیم و تربیت اسلامی، ۱۳۷۳ ، صفحه ۴-۵
- محمد حسنی، مهندس مهدی نوید ادهم، ۱۳۹۲. «تربیت» یا «تعلیم و تربیت»: کدامیک؟، پژوهش نامه مبانی تعلیم و تربیت، ۲(۲)، ۳۹.
- ستاری آرانی ، شفیعه . پهلوان زاده ، الهام . یزدخواستی، علی. ۱۳۹۶. بررسی تطبیقی نظام آموزشی ایران و فنلاند با تأکید بر (محتوا و روشهای تدریس) در مقطع ابتدایی عبدالمحمدی، امیر . اکبرنژاد ، اردشیر . محمدی ، حسین . ۱۳۹۴. اهمیت آموزش ابتدایی . مدیریت اقتصاد ، حسابداری و علوم تربیتی
- سادات نبوی ، زهرا . ۱۳۹۹. آرمان تربیتی دوره ابتدایی بر مبنای منظومه رشد قرآن کریم . همایش همایش ملی قرآن و روان شناسی
- نظام آموزشی ایالات متحده آمریکا، دفتر اطلاع رسانی و سنجش افکار.
- آقا زاده؛ احمد (۱۳۸۹). آموزش و پرورش تطبیقی، چاپ پنجم، انتشارات دانشگاه پیام نور